24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6487 — 11 ՄԱՅԻՍ 1907 — ՈՒՐԲԱԹ — 11 ՐԷՊ-ԻՒԼ-ԱԼԻԷՐ 1325 — 24 MAI 1907 — 24me année № 6487

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Գրշ.
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 105 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրանկ
ԹՂԹԱՏԵՐԻ ԴԵՊԻՆԸ ՄԵԿ ՎՐԱՅ
20 հատ 1 գրուշոց փող
1 մեծ. ի հաշուով կ'բնդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعبه وغلاء اره ولك غزته سى اداره خانه سى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ով որ հին գրչագրերով զբաղած է, ան քաջ գիտէ թէ ինչ է մանրանկարը (Miniaturmalerei)։ Հին գրչագրերէն ամէնքն ալ այս տեսակէտով որոշ չահեկանութիւն մը ունին։ Զեռագրերու մէջ եղած պատկերները, գիրերը, լուսանցազարդերը, եւ այլն մանրանկար կը կոչուին։ Ամէնէն աւելի նկարներով զարդարուն են Աստուածաշունչները, մանաւանդ Աւետարանները, ուր չորս Աւետարանիչներու պատկերներուն գրեթէ անխուսափելի կերպով կարելի է հանդիպիլ։ Մանրանկարչութեան տեսակէտով անբաղդատելի գլուխ-գործոց մըն է Ս. Էջմիածնի գրչագրատան մէջ գտնուող Նահապետ Կաթողիկոսին Աստուածաշունչը, որուն բազմապիսի և գունազարդ նկարները յիրաւի պատիւ կը բերեն մանրանկարչական արուեստին։ Անշուշտ գեղարուեստի պատմութեան տեսակէտով չատ թանկագին պիտի ըլլայ այն ժողովածուն, որ այլեւայլ դարերու մէջ գրուած ձեռագրերու պատկերները ժամանակագրական կարգով դասաւորելով՝ կատարեալ և յատակ գաղափար մը պիտի տայ հայ մանրանկարչութեան զարգացման շրջաններուն և ամբողջական պատմութեան վրայ։ Այսպիսի գործ մը միջազգային կարեւորութիւն պիտի ունենար նկարչութեան պատմութեան տեսակէտով։ Առայժմ, սակայն, գրեթէ անկարելի է այսպիսի թանկագին ժողովածոյ մը հրատարակել. նախ ծախքի մեծութեան և ապա գրչագրերու ցրուած ըլլալուն պատճառով։ Ամէնէն կարեւորն է սակայն խնդիրն այժմ այն է թէ հայ գրչագրերուն մէջ եղած մանրանկարը հաշուի՞ արտադրութիւն է թէ օտարներէ փոխառութիւն։ Այս խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի՝ Հայ եկեղեցւոյ ինքնայատուկ դեղարուեստ մը, բաւին ընդարձակ առումով, ունենալու հարցին հետ։ Հայ Եկեղեցւոյ ճարտարապետութիւնը, երգեցողութիւնը, շարականները կամ կրօնական բանաստեղծութիւնը, ինչպէս նաև եկեղեցական գիրքերուն նկարները ինքնայատուկ զգացման և ճաշակի մը արտադրութի՞ւն են թէ մուրացածոյ սեփականութիւն։ Այս խնդիրը մեծ նշանակութիւն ունի գեղարուեստի պատմութեան համար, որովհետեւ անոր լուծումով կարելի պիտի ըլլայ շատ մը շէնքերու, եղանակներու, երգերու, հիւսուածեղէններու և այլն ծագումը բացատրել։

Հայ Եկեղեցին ժամանակի ընթացքին մէջ ենթարկուած է ասորական և բիւզանդական եկեղեցիներու ազդեցութեան։ Արդեօք այս եկեղեցիներուն արուեստը մեծ ազդեցութիւն մը ունեցա՞ծ է մեր Եկեղեցւոյն վրայ։ Սրբէն Սարգիսեվսկի Հայոց եկեղեցական ինքնայատուկ ճարտարարուեստ մը ունենալու մասին հիմնական տեսութիւն մը պարզած է։ Մեր այս յօդուածին մէջ պիտի խօսինք մասնաւորապէս հայ ձեռագրերու մանրանկարչական արուեստի մասին։ Հայ մանրանկարչութիւնը արդեօք ասորական, բիւզանդական, պարսկա՞ն թէ աւելի յետնադարեան գեղարուեստական ազդեցութեան արդիւնք է։ Սարգիսեվսկի իր 1891ին հրատարակած «Ս. Էջմիածնի Աւետարանը» գործին մէջ կը պնդէ որ ասորի Եկեղեցւոյն արուեստը մեծ ազդեցութիւն ունեցած է հայ մանրանկարչութեան վրայ և այդ ազդեցութեան արտադրութիւն կը համարի երկու Աւետարաններ, որոնցմէ մէկն է Ս. Էջմիածնի փղոսկրեայ կազմ ունեցող Աւետարանը և միւսը ուրիշ Աւետարան մը 902 թուականէն։ Այս ասորական ազդեցութեան յաջորդած է բիւզանդականը։ Սակայն Սարգիսեվսկիի կարծիքով, այս երկու արուեստներուն ալ բուն աղբիւրը պարսկականն է։ Հայերը առաջ ո՛չ թէ բիւզանդական՝ այլ պարսկական արուեստին ներքեւ իրենց մանրանկարչական գործերը արտադրեցին։ Նոյն իսկ անոնց միջոցաւ պարսկական արուեստը անցաւ Բիւզանդացիներուն, որոնք ինքնայատուկ կատարելութեան հասցուցին։ Մինչ Հայոց քով այդպիսի ծաղկում մը չունեցաւ և այդ պատճառով Միջին Դարու վերջին չրջանէն սկսեալ իրենց պէտք եղած եկեղ. անօթներն ու զգեստները ուղղակի Բիւզանդացիներէն կը գնէին և նոյն իսկ մանրանկարչութեան արուեստը անոնցմէ կ'ուսանէին։

1891ին այսպիսի տեսութիւն մը պաշտպանել, ինչպէս ըրած էր Սարգիսեվսկի, բազմապիսի դժուարութեանց պիտի բախէր։ անկէ ի վեր բազմաթիւ գիւտեր եղած են և այս խնդրին լուծումը զգալապէս դիւրացած է։

Մինչեւ վերջին տարիներս այնպէս կը կարծուէր որ բոլոր արուեստներուն հայրենիքն ալ Հելլաս եղած է, սակայն այժմ հաստատ գիտենք որ Իրան և Միջագետք չատ ծաղկեալ և ինքնատիպ արուեստ մը ունեցած են, որ մէկ կողմէն Հնդկաստան և Մայրագոյն Արեւելք տարածուած է և միւս կողմէն բիւզանդական հարստութեան և սլաւ-դերմանական հիւսիսային ժողովուրդներու մէջ։ Հայ գրչագրերու մանրանկարչութեան մէջ հելլենականի՞ որ և է հետք չէ մնացած։ Բոլոր պատկերներն ու ձեւերը արեւելեան են։ հին հելլենական ոճի արեւելեան արուեստին վրայ ունեցած ազդեցութիւնը դամ բոլորովին անհետացած է և կամ այնքան զուտ արեւելեան ճաշակով զուգախառնուած որ հաղիւ թէ կարելի է զանոնք ճանչնալ։ Այս տեսութեան ճշմարտութիւնը կ'ապացուցանեն մեր ձեռագրերուն մէջ եղած պատկերները, խորանները ու կիսախորանները, լուսանցազարդերն ու զարդագրերը (գաղանագիր, թռչնագիր, մարդագիր, ձկնագիր, ծաղկագիր և այլն)։

Հայ գրչագրերուն մէջ գլուխները, երբեմն նաեւ գլխաւոր հատուածները զարդագրերով կը սկսին և զանոնք աւելի չեշտելու համար անոնց դիմացը լուսանցքներու մէջ լուսանցազարդեր կամ պատկերներ կը դրուին։ Աւելի բիւզանդական սովորութեան արդիւնք չէ։ Կոստանդնուպոլսի ձեռագիրներուն մէջ ալ լուսանցազարդերը միշտ զարդագրերուն քով կը դրուին և երբեմն նոյն իսկ անոնց հետ կը նոյնանան։

Այլ և այլ հայ վանքերու մէջ մանրանկարչութեան ծաղկման մասնաւոր կարեւորութիւն տրուած է և այսպէս հետզհետէ այդ վանքերու մէջ մանրանկարչական դպրոցներ հիմնուած են։ Դժբախտաբար մինչեւ այսօր դեռ հայ գրչագրերու մեծագոյն մասին ցուցակը չէ կազմուած։ Ս. Էջմիածնի գրչագրատան մէջ 4500–5000 ձեռագրեր կան, որոնց մէկ մասին համար նախնական ցանկ մը կազմած է ժամանակին Կարինեան։ Արդի ոճով ցուցակի մը կազմութեան սկզբնաւորութիւնը ըրաւ Տ. Մեսրոպ վրդ., սակայն յուսահատելով այնքան ծանրաբեռնուն գործ մը եւ բիւրեան բերելու փորձէն, կիսատ թողուց սկսած աշխատութիւնը։ Երուսաղեմի և Վենետիկի Մխիթարեանց վանքերուն մէջ ալ 4000—4500ի չափ ձեռագիրներ կուտակուած են. դժբախտաբար այս ժողովածուներու ալ ցուցակները դեռ հրատարակուած չեն, թողունք մամուռոր անձանց և հաստատութեանց ձեռագրերը։ Մինչեւ որ այս մեծ ժողովածուներուն ցուցակները չհրատարակուին, գրեթէ անկարելի պիտի ըլլայ ստոյգ գաղափար մը կազմել հայ ծաղկոցներու կամ հայ մանրանկարչական դպրոցներու վրայ։ Իրաւ է որ հիմակուընէ կարելի է քանի մը վանքերու մասին արեւելեան ճաշակով զուգախառնուած որ հաղիւ թէ կարելի է զանոնք ճանչնալ։ Այս տեսութեան ճշմարտութիւնը կ'ապացուցանեն մեր ձեռագրերուն մէջ եղած պատկերները, խորանները ու կիսախորանները, լուսանցազարդերն ու զարդագրերը (գաղանագիր, թռչնագիր, մարդագիր, ձկնագիր, ծաղկագիր և այլն)։

Հայ գրչագրերուն մէջ գլուխները, երբեմն նաեւ գլխաւոր հատուածները զարդագրերով կը սկսին և զանոնք աւելի չեշտելու համար անոնց դիմացը լուսանցքներու մէջ լուսանցազարդեր կամ պատկերներ կը դրուին։ Աւելի բիւզանդական սովորութեան արդիւնք չէ։ Կոստանդնուպոլսի ձեռագիրներուն մէջ ալ լուսանցազարդերը միշտ զարդագրերուն քով կը դրուին և երբեմն նոյն իսկ անոնց հետ կը նոյնանան։

Այլ և այլ հայ վանքերու մէջ մանրանկարչութեան ծաղկման մասնաւոր կարեւորութիւն տրուած է և այսպէս հետզհետէ այդ վանքերու մէջ մանրանկարչական դպրոցներ հիմնուած են։ Դժբախտաբար մինչեւ այսօր դեռ հայ գրչագրերու մեծագոյն մասին ցուցակը չէ կազմուած։ Ս. Էջմիածնի գրչագրատան մէջ 4500–5000 ձեռագրեր կան, որոնց մէկ մասին համար նախնական ցանկ մը կազմած է ժամանակին Կարինեան։ Արդի ոճով ցուցակի մը կազմութեան սկզբնաւորութիւնը ըրաւ Տ. Մեսրոպ վրդ., սակայն յուսահատելով այնքան ծանրաբեռնուն գործ մը ե-

Բոլ Վէրլէն ծնաւ Մէցի մէջ 1844 մարտ 30ին։ Հայրը, Օկիւսթ Վէրլէն, ամբաւէն գունդին մէջ դեր-հաղորդապետ էր։ Փոքր հասակէն, յարմիտիտ կեանք մը վարեց իր հօր հետ, որ մէկ պահակաղօրքէն միւսը կը փոխադրուէր այս ու այն քաղաքին մէջ։ Հայրը ի վերջոյ հրաժարեցաւ իր զինուորական ասպարէզէն, տաղակացած ըլլալով հոն տիրող խարութիւններէն։ Հակառակ իր խիստ երեւոյթին, փափուկ հոգի մը ունէր, իսկ մայրը, գաւառական խստամբեր կեանքի մէջ սպրած թունդ ջերմեռանդ մը, կը պաշտէր իր միակ զաւակն եղող Բոլը, որուն նկատմամբ ունեցած սէրը անձնազոհութեան մղած էր զինքը։

Դեռատին Բոլ Վէրլէն դպրոցին մէջ լաւ աշակերտ մը եղաւ, պաշարիկի վկայականը յաջողելով ձեռք բերել։ Իբր դասընկեր ունեցաւ, ի մէջ այլոց, Էմմոն Լէբէլբիէ, որ յետոյ իր վրայ պիտի հրատարակէր այնքան լիակատար ուսումնասիրութիւն մը։ Նոյնպէս դպրոցական եղած ատեն հիացումը գրաւեց Տիկին Տէպօրի Վալմոր, հիացում որ ամբողջ կեանքին մէջ տեւեց։ Դպրոցական գրասենեակներուն վրայ կը գտնուէր երբ սկսաւ ոտանաւոր գրելու առաջին փորձերը կատարել։

Լիսէի չրջանն աւարտելէն յետոյ Բոլ Վէրլէն իր մէկ ազգականուհիին քով գնաց, որ Արաքնի մէջ կը բնակէր։ Դրպրոցական կաշկանդումէ զերծ այդ պատանին, իր նոր բնակութեան մէջ, սկսաւ անհուն սէր մը տածել գեղջկական կեանքին նկատմամբ, թէեւ հիւսիսի կեանքը, միօրինակ ու մելամաղձիկ, նախընտրէր հարաւակողմի յորդ բնութենէն։ Մինչեւ իր ցաւագին վախճանը՝ պարբերաբար իր մէջ արթնցաւ բնութեան կեանքի ախորժը։ Բայց ատիկա արգելք չեղաւ որ Բոլ Վէրլէն ալքոլամոլութեան անձնատուր չըլլայ ծխոտ ու ապականած մթնոլորտով դինետուններու մէջ, ու օրէ օր աւելի չսասկանալ իր դարչէլի մոլութիւնը։

Հարկ էր ասպարէզ մը ընդգրկել։ Միջակարգաւոր դասակարգի ընտանիքէ մը սերած, միակ զաւակ մը կը յարմարէր իրեն. այն է գրասենեակի պաշտօնէութիւն։ Նախ գեղագրութեան ուսուցչէ մը դաս առաւ և յետոյ «Էկլ ու Սօլէյլ» ընկերութեան քով մտաւ։ Ապա Բարիզի քաղաքապետարանին մէջ յաջորդաբար զանազան պաշտօններ վարեց։

Ժամը ասանին գրասենեակ կ'երթար, և ներկայութեան տեսարանին մէջ ստորագրելէ յետոյ կէս օրին ատենները կը մեկնէր դէպի Ռիվոլի փողոցը գտնուող սրճարան մը, ուր բարեկամները նստած կը զանէր արդէն։ Նորէն գրասենեակ կը դառնար և աճապարանօք տեսնելէ յետոյ գործերը, կիսիկը կը դնէր, սրճարան վազելու համար դարձեալ։ Այսպէս, յաջորդաբար, մինչեւ Պաթիենոլ կը յառաջնար և զանազան գինետուններ կը հանդիպէր, իր ալքոլամոլութեան յագուրդ տալու համար։

Կամքէ զուրկ խառնուածքի մը տէր, ծոյլ ու թեկուզիրէ երեւակայութեամբ մը ուղղորդուած, ոգեւոր ըմպելիներու պատճառած գրգռութիւնը անհրաժեշտ հարկ մը դարձաւ իրեն համար։

Բոլ Վէրլէնի յաճախած միջավայրը գրական միջավայր մըն էր։ Իր հանճարը ի յայտ եկաւ ու հատատուն հանգամանք մը առաւ Էմմոն Լէբէլբիէի հետ կատարած ընթերցումներէն ու ընկերներու հետ փոխանակած խօսակցութիւններէ յետոյ։ Ֆրանսուա Բօքէի, Բաթիւլ Մենտէսի, Անաթոլ Ֆրանսի, Սիւլլի Բրիւսոմի, Հէրէդիայի ընկերակցութեամբ սկսաւ յաճախել Տիկին Բաւիէ ազ Ռիքարի սալօնը։ Իր առաջին ոտանաւորները հրատարակուեցան Ան լրագրին մէջ։ 1866ին, իր առաջին հատորը, Բոհմ Սաթիւրնիեն, ի լոյս ընծայուեցաւ Լեմէր հրատարակչին կողմէ, իր վրայ հրաւիրելով գրական նոր դպրոցին ուշադրութիւնը։ 1869ին Բոլ Վէրլէն հրապարակ հանեց քերթուածներու ուրիշ հատոր մը, Ցեթ Կալանթ։ Իր բանաստեղծի համբաւը նուիրագործուած էր ա՛լ։

Մինչեւոյն ատեն Բոլ Վէրլէն կը շարունակէր հանդարտիկ կերպով վարել գրասենեակի պաշտօնը, անտարբեր՝ թոշակի յաւելումներու, ինչպէս իր ամբողջ կեանքին մէկ կարեւորութիւն չէր ընծայած հեղինակի իրաւունքներուն։ Միայն կը մաղթէր որ իր անվտառնակ կեանքը չարունակուէր անվրդով։

Սակայն, 1870ին, երկու իրողութիւններ վրդովեցին իր կեանքը. Օր. Մաթիլտ Մօթէէ հանդիպումը ու Ֆրանքեւերման պատերազմը։

Վէրլէն ապեղ էր։ Իր երիտասարդութեան օրերուն, կ'ըսէ Լէբէլբիէիէ, արտառոց տգեղութիւն մը ունէր. մոնկոլեան տիպարին չէր նմաներ, ինչպէս ըսուած է, այլ կապիկի մը, այնպէս որ իր կապկային ինքնատպութիւնը իրմէ հեռու կը փախցնէր ո և է կին, նողկանք կ'ազդէր, և նոյն իսկ սոսկում ու գարշանք։ Արդ, խեղճ Վէրլէն փափուկ հոգի և սիրառեսնչիկ սիրտ մը ունէր։ Երբ տեսաւ որ Օր. Մօթէ յանկարծ իր սենեակը կը մտնէր, ուր կը դտնուէր բարեկամի մը հետ՝ նոյն ազչկան մտրիկ մէկ ազդականը, երբ դիտեց որ ան խոյս չէր տար ի տես իր դէմքին, այլ կը հաւանէր միասին խօսիլ և նոյն իսկ կը հանդուրժէր իր հիացիկ ակնարկներուն, այն ատեն Վէրլէն խենթի պէս սկսաւ սիրել։

Ընդհուպ ազչկան ձեռքը խնդրեց, և իր առաջարկը ընդունուելուն պէս, արմատական բարեփոխում մը ներմուծեց իր վարած կեանքին մէջ։ Մենակացի պէս ապրեցաւ, որպէս զի փորձութեանց չենթարկուի։ Հրաժարեցաւ արբեցութենէ՝ արժանի ըլլալու համար իր խոստեցեալին, որուն վրայ եւանդուն երգեր հիւսեց իր Պօli Շանսօնին մէջ։ Ամուսնութիւնը, որ նշանածին հիւանդութեան պատճառաւ յետաձգուած էր, պիտի կատարուէր, երբ պատերազմի յայտարարութիւնը վրայ հասաւ։ Բաղաքացիները դրօշի տակ կոչելու հրամանագրին հնազանդեցաւ Վէրլէն։ Այն ինչ պահը կատարուած, բուն մեղբլուսնի չրջանի միջոցին, 160րդ վաշտին մէջ արձանագրուեցաւ բանաստեղծը։ Գիշեր և ցերեկ պատնդրութիւն ընելուն ատիւ նորէն վարժուեցաւ գինետուն յաճախելու և արբենալու։ Իր կինը, որ կրնար շատ յարմար ամուսին մը դառնալ գրասենեկի հանդարտաբարոյ պաշտօնէի մը, ընդվզեցաւ պոհեմական կեանք վարող այդ ալքոլամոլին դէմ։ Բանաստեղծի մը կնճռոտ խառնուածքէն բան մը չէր հասկընար։ Այդ պատճառաւ անհամաձայնութիւններ ծագեցան երկու ամուսիններուն միջեւ, և կինը իր ծնողքին տունը գնաց։ Բոլ Վէրլէն, իր զինուորական ծառայութենէն հրաժարեցաւ ցնցղատապի հետեւանօք, և իր պաշտօնին գլուխն անցաւ քաղաքապետարանի մէջ։ Թէեւ օրէնքն քաղաքական չարժումին անտարբեր, սակայն, օրին մէկը, գրասենեակ յաճախելէ զգուշացաւ։

Ու չարունակեց իր կնոջ հետ ապրիլ աներջանիկ տունը։ Բոլ Վէրլէն, անգործ մնացած, սկսաւ դարձեալ ալքոլամոլութեան անձնատուր ըլլալ։ Ու անխուսափելին պատահեցաւ։

Վէրլէն կը պաշտէր իր կինը, միակ կինը որուն հանդիպած էր իր բովանդակ կեանքին մէջ։ Բայց տիկին Վէրլէն պաղած ու հեռացած էր ամուսնէն։ Չաւկի մը ծնունդն իսկ չկրցաւ ամուսնական միութիւնը վերանորոգել։ Արթիւր Ռիմպո անուն մարդու մը ներկայութիւնը փութացուց այդ ամուսնութեան քայքայումը։

Արթիւր Ռիմպո, իսկապէս մոլի, լիրբ, բախտախնդիր ու արտառոց մարդ մը, Բոլ Վէրլէնի կողմէ հիւրընկալուեցաւ անխոհեմաբար։ Արթիւր տիրապետող և աղետալի ազդեցութիւն մը ունեցաւ բանաստեղծին վրայ։

Իր նոր բարեկամին դրդումով Բոլ Վէրլէն սկսաւ անգործ կեանք մը վարել, մանաւանդ որ իր «պոհեմ» բանաստեղծի խառնուածքը այդ բանին կը մղէր զինքը։ Ու օրին մէկը դէպի Անգլիա ճամբայ ելան։

Այս մեկնումը ամուսնական բաժանումի պատճառ եղաւ։ Վէրլէնի կնոջ ընտանիքը՝ այդ բաժանման իբր չարժառիթ ցոյց տուաւ բանաստեղծին անբարոյականութիւնը։

Լոնտոնի մէջ Վէրլէն թշուառ ու ցուրկեանք մը վարեց այդ Մէկիպեթոլեան անձին հետ, և այդ կեանքն է որ պատկերացուցած է իր «Լոնտոնեան Ուրուագիծ»ներուն մէջ։

Բայց անընդատակ թափառումներէ յետոյ, բարեկամին տիրապետող ընթացքը անտանելի թուեցաւ Վէրլէնի, որուն սիրտը խոցուած էր արդէն կնոջ լքումին պատճառաւ։ Պրիւսէլի մէջ կը գտնուէին այն ատեն, երբ իրիկուն մը, Վէրլէն չատ արբեցաւ, բէվոլվէրը գաշեց Ռիմպոյի վրայ, չափազանց նեղացած անոր աւելի քան երբեք պահանջկոտ ու տիրական ընթացքէն։ Ռիմպո թեթեւօրէն վիրաւորուեցաւ դատակէն։ Վէրլէն ձերբակալուելով երկու տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, Մոնսի բանտին մէջ պատիժը քաւելով 1873-1875. բանտին մէջ գրեց Մէ Բրիզօն անունով գործ մը, և այդ միջոցին էր որ Պ. Լէբէլբիէի հրատարակեց Վէրլէնի մէկ գործը՝ Ռօմանս սան բարոլ։ Իր բանտարկութեան միջոցին Վէրլէն դարձ մը ըրաւ դէպի կրօնական հաւատալիքները, թունդ ջերմեռանդութեան նպատակ մը բռնուած, որուն արձարձումին պատճառ եղաւ իր ամուսնալուծման մասին տրուած վերջնական վճիռը։ Այդ հոգեկան բուռն տագնապին արդիւնքն եղաւ հոգեբգութիւն մը, Սաժեսս անուն, որ 1881ին լոյս տեսաւ։

Իր պատիժը լրացնելէն յետոյ Բարիզէն հեռացաւ ու Նորէն Անգլիա գնաց Վէրլէն։ Դասախօսութեամբ զբաղեցաւ Գոսթոնի և Ֆուրնիմաութի մէջ։ Յետոյ իր երկրին կարօտախնդն բռնուած, Պէթէլ գնաց, ուր ատեն մը ուսուցչութիւն ըրաւ Նոթթ տը Տամ քուլէժին մէջ զոր կրօնաւորներ կը վարէին։ Հոլպին աշխատութիւններով պարապելու փափաք զգալով՝ մշակութեան փոքր մը կատարեց Բուլոնի մէջ՝ Վաւզիէի մօտ։ Բայց խրոմանկ գիւղացիի մը ձեռքը ինկած ըլ-

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՈՒՐԹՕՆԸ —64—

ՅԱՆԻԷԼ ԼԷՋԻԻԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԱՒԱԿԸ

Դ.

ՀԱՄՈԶԻՉ ՓԱՍՏԵՐ

—Իրա՞ւ կ'ըսէք, յարեց կոմսը, բայց չեմ յուսար որ լրագրին նկարագրած ժամացոյցին պէս ըլլան ամէնքն ալ։

—Օ՜հ, ըրաւ Սօլանժ, գոհունակութեամբ տեսնելով ամուսնոյն գունատութիւնը։

Կոմսուհին տարտամ չարժում մը ըրաւ։

Յետոյ, իր կարգին, կոմսին կորովի դէմքը այլայլող վրդովումը դիտեց։

Ան եղաւ իր առաջին վրէժխնդրութիւնը։

Կոմսուհին հակցաւ թէ ամուսնը սա մտածումը կ'ունենար. «Եթէ երբէք այդ ժամացոյցը կնոջս կողմէ կորսուած է, դիրքս ու հարստութիւնս պիտի փճանան։»

Մանկամարդ կինը մէկ կողմ դարձնելով գլուխը, ուրիշ բանի վրայ խօսեցաւ։ Նոր, չոր ու գրեթէ դէշ հոգի մը կը զգար իր մէջ, անվերջ հեծկլտուքներով առլցուած։

Մաքսիմ ծխարան գնաց։ Կոմսուհին անոր հետեւեցաւ խրոխտանօք, իր հանդարտիկ երեւոյթը չկորսնցնելով։

Առանձին մնալուն պէս, կոմսը ուժգնօրէն բռնելով Սօլանժի թեւէն, խալ չեշտով մը հարցուց.

—Այդ գոհարեղէնը ձեզի՞ կը վերաբերէր։

—Ինչ գոհարեղէն, հարցուց կոմսուհին, կեղծ զարմանք մը ձեւացնելով։

—Շա՛տ լաւ գիտէք։ Ձեր սիրահարին ընակարանէն գտնուած սա ժամացոյցը... Մ'ն, պատասխանեցէք։

—Խենթեցա՞ք միթէ, գոչեց կոմսուհին, թեւը քաշելով ղղանգօրէն և այնպիսի խրոխտ կերպարանք մը առնելով որ կոմսը իսկոյն ձգեց Սօլանժի բազուկը։

Պ. ա'էրբիւանսի չկրցաւ ուրիշ պատասխան տալու։ Այսպէս, յաջորդ չաթուն, երբ դատական բարձր պաշտօնատարի մը այցելութիւնը ծանուցուեցաւ իրեն, հակառակ իր բարոյական անվեհերութեան և երկաթէ կամքին, անձկութեամբ սպասեց այդ անձնաւորութեան ներս մտնելուն։

Կոմսը կը ճանչնար այդ անձը, որ Շամպլօ կը կոչուէր և որուն հետ աշխարհի յարաբերութիւններ ունէր։ Երկուքն ալ կը յաճախէին պաշտօնական սալօնները։

Ներս մտնելուն պէս, Մաքսիմ ճանչցաւ անոր տգեղ այլ բանիմաց դէմքը, նիհար ու բարձր հասակը, ճաղատ գլուխը, հակառակ երկար սանդէ ի վեր զանի տեսած չըլլալուն։

Այդ երկու անձերը փրարու ձեռք սեղմեցին և տափակ քաղաքավարութեան բանաձեւեր փոխանակեցին։

Կարգ մը խօսքերէ յետոյ լռութիւն տիրեց պահ մը, և այդ միջոցին Պ. Շամպլօ համարձակորէն ըսաւ.

—Զէ՞ք կռահեր իմ այցելութեանս նպատակը։

—Բնաւ երբէք, յայտարարեց կոմսը։

—Սիրելի դեսպան, նախ համոզում գոյացուցէք որ բարձր չրջանակներու մէջ կը յարգեն ձեզ և իմ նախարարիս համակրութիւնը կը վայելէք։ Ինծի յանձնուած պաշտօնին հանգամանքը այդ ուղղութեամբ նկատի առէք։

—Ատուա՞ծ իմ, միթէ ծանրակշի՞ռ բանի մը վրայ կը դառնայ խնդիրը, ըսաւ կոմսը ժպտագին.

—Ո՛չ, ո՛չ... Այնքան ծանրակշիռ բան մը չէ, այլ փափուկ, պատասխանեց Պ. Շամպլօ պարզունակ չեչտով։ Էականը սա է որ մեր վրայ վստահութիւն ունենաք։

—Ինչպէս կրնամ վստահութիւն չունենալ, քանի որ դիս ներկայացուցիչ կարգած են Հռոմի մէջ, և նոյն իսկ Նախագահին բաղձանքին համեմատ։

Ու Մաքսիմ գլուխը դէպ ի ետ ծռեց անբռնազբօսիկ յոխորտանքով։

Իր ճարպիկ պատասխանը կը յիշեցնէր թէ անմեղս կերպով չէ որ պիտի դպչէին իրեն։

Պ. Շամպլօ հաւանութեան չեչտով մը յարեց.

—Բուն կռուանին վրայ կը հաստատուիք։ Կոմս, ատ պէտք է ըլլար ձեր ընտրելիքը։ Անձնական չահէն վեր եղող դեբագոյն չահու մը համար է որ հոս կուգամ։ Ֆրանսայի դատական նախարարը այդ մասին համակարծիք է իր պաշտօնակիցներուն հետ։

—Ա՜հ, ձեր դիմումը Նախարարաց Խորհուրդին մէջ որոշուեցա՞ւ միթէ, յարեց կոմսը յամբ չեչտով։

—Ատուած իմ, մարդ ո՞րքան ալ բարձր պաշտօն ունենայ, մարդ ըլլալէ չի դադրիր, ըսաւ Պ. Շամպլօ ծիծաղելով։ Միայն ընդհանուր գործերու վրայ չէ որ կը խօսին այդ Խորհուրդին մէջ. կարգ մը զրոյցներ հնացած են մինչեւ հոն, նախ պաշտօնակիցներու միջեւ խօսակցութեան առարկայ դառնալով։ Ուստի յարմար նկատեցին վերջ մը տալ այդ զրոյցներուն։

—Ցաւալի՞ զրոյցներ էին ատոնք... Եւ ո՞րու համար։

—Օտար երկրի մը մէջ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը ըլլալիք անձի մը համար, ինչպէս արդէն դիտել տուիք, այդ ներկայացուցիչը կոչուած է ամենամեծ ծառայութիւններ մատուցանել, չնորհիւ իր առանձնաշնորհեալ դիրքին։

—Ինծի՞ համար կ'ըսէք, հարցուց կոմսը։

—Այո՛, սիրելիս։

—Ինչ առթիւ կը չրջին այդ զրոյցները։

Դատական պաշտօնատարը չեչտակի նայեցաւ կոմսին երեսը ու յամրաբար ըսաւ.

—Պուա-լը-Ռուայի մէջ գործուած ոճրին առթիւ։

Կոմսին յօնքերը չպռատեցան։ Լուռ մնաց, զարմացած մարդու մը կերպարանքն առնելով։

—Ինչ կ'ըսէք ատոր, հարցուց Պ. Շամպլօ։

—Սիրելի պարոն, ձեր ըսելիքին կը սպասեմ։ Չեմ կրնար հանելուկ լուծել։ Բացատրութիւն տուէք այդ մասին։

—Մ'ն, կիսատ խօսքերը կը բաւեն։ Լրագիր կը կարդաք, այնպէս չէ՞։

—Ոչ զանազան դէպքերու գլուխը, պատասխանեց Մաքսիմ զուարթօրէն։

—Բայց Պէրնալ ձեր ընտանիքին բարեկամն էր։

—Իմ խնամիս մէկ բարեկամին պաշտպանեալն էր։ Միեւնոյն բանը չէ։ Պարոն որ Միրվէր, որուն ամէն բան կը պարտէր այդ երիտասարդը, նոյնինքն չի շահագրգռուիր անով։ Գործին աղտոտ չարժառիթները մեզ բոլորովին հեռացուցած են զոհէն։

—Երեսնամեայ երիտասարդի մը համար անպատուաբեր բան մը չէ սիրային յարաբերութիւն ունենալ կնոջ մը հետ։

—Ատիկա կախում ունի գործէն և կնոջմէն։

Բռնաղբօսիկ լռութիւն մը տիրեց։ Յետոյ Պ. Շամպլօ կապ մը գտաւ՝ խօսակցութիւնը վերսկսելու համար ճարտարօրէն։

—Ո՞վ որ ալ ըլլայ խնդրոյ առարկայ կինը, բարձրագոյն չրջանակներու մէջ որոշուած է գործին մէջ չխառնել զանի։ Մեռեալը չպիտի վերակենդանանար այդ պատճառաւ։ Ինչ հարկ գայթակղութիւն յարուցանել։

—Արդարութիւնը պէտք չէ՞ կատարէ իր պաշտօնը, հարցուց կոմսը հանդարտօրէն։

Մաքսիմի ինքնավստահութիւնը զարմանք պատճառեց դատական պաշտօնատարին։

(Շարունակելի)

լալուն համար իր հողագործական փոր-ձերն ի դերեւ ելան։

Ապրուստը ճարելու պէտքէն մղուած, Բարիզ դաձաւ քանատղեղծ ու Ռեվիլլի աչխատակցեցաւ։ Բիչ յետոյ Բուլօն գնաց նորէն, ուր, կ'ըսէ Պ. Լբեէլբիէ, հայ-բական անտեղիտալի սէր մը կը տաձէր Լիսիէն Լէթիսուա անուն զեղջուկ երի-տասարդի մը նկատմամբ։

Վաւղիէի մէջ, ալբալի ազդեցութեան տակ, Վէրլէնը իր մօր սպառնաց, որ կը պաչտէր զինքը։ Բաղքին դատարանը մէկ ամսուան բանտարկութեան դատապար-տեց Վէրլէնը՝ իր այդ արարքին համար։ Երբ բանտէն արձակուեցաւ, իր կեանքի վերջնաբանը մօտեցած էր։ Այնուհետեւ յաճախ ստիպուեցաւ հիւանդանոցներու մէջ դարմանուիլ, և անսիրտ հանրակներու հետ սկսաւ կենակցիլ։ Իր կեանքի վեր-ջին տարիներուն ցաւագին ոգիականը ա-մենուն յայտնի է։ 1896 յունուար 8ին Վէրլէնն կը մեռնէր հիւանդանոցին մէջ, յիսուն երկու տարեկան։

Բոլ Վէրլէնի անոգութիւնը և իր ան-կանոն ապրելակերպը առասպել մը հիւ-սած են իր անուան շուրջը, ինչ որ կը ջանայ հերքել Պ. Լբեէլբիէ, ըսելով թէ Վէրլէն ո՛չ պապուկ մուրացկան մը եղած է և ոչ ալ վաւչոտ մարդ մը։

Ալբօրն ու Արթիւր Ռիմպօ երկու մեծ դժբախտութիւններ եղած են իր կեան-քին։ Բայց իր հոգին չէ պղծուած այն անբարոյականութեամբ որուն փառաբա-նանքն ըրած է Վէրլէն իր ոտանաւորնե-րուն մէջ։ Անչուշտ իր կեանքը օրինա-կելի չէ բնաւ, բայց իր գրական գործը կայ ու կը մնայ։ Լաւ գնահատելու հա-մար Վէրլէնը, Միւսէի նման, քիչ մը իր ձգելու է դեղեւուներուն և տկարութիւն-ներուն վրայ, որոնցմով չէ արտաւորուած իր մուսան։

Թարգմ. Զ. ՆԵՄՈՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՀԱՔՈՆ

Նիւ-Եորքէն կիրակի օրուան Թուականով Բա-րիզի Թերթի մը ուղղուած հեռագիր մը հետե-ւեալը կը հաղորդէ.

Ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանամ թէ Վիլհելմ կայսեր կողմէ անձնապէս յայտնուած փա-փաքի մը վրայ, հաւանօրէն դիւանագի-տական ճամբով հաղորդուած, ճարտան-կան նաւաբաժինը՝ Իմուին դեր-Ծովալ-ին հրամանատարութեամբ, որ Նիւ-Եորք-էն այսօր ճամբայ ելաւ, դերմանական նաւանանգիստ մը պիտի երթայ, Անգլիա ու Ֆրանսա այցելելէ ետքը։ Ճարտանան մարտանաւերը, ուրոպական ջուրերու մէջ ուղեւորած տեսնուին, Թոքիոյի կառավա-րութեան պատրաստած նախնական ծրա-գրին համաձայն, միայն անգլիական ու ֆրանսական նաւանանգիստները պիտի հանդիպէին Ճարտն վերադառնալէ առաջ։ Վերջերս, սակայն, այդ ծրագիրը փոխ-ուեցաւ, և ճարտնական նաւաբաժինը երբ ամերիկեան ջուրերը կը գտնուէր, հրա-ման ստացաւ կարճեցնել այդ այցելու-թիւնը, որպէս զի ժամանակ ունենայ, Եւրոպա ուղեւորելուն առթիւ, քաղա-քավարական այցելութիւն մը տալ Գեր-մանիոյ։ Կ'ըսուի թէ Ճարտնի կառավա-լութիւնը, այդ որոշումը տալով, ուզած է գոհունակութիւն պատճառել Վիլհելմ կայսեր, մինչդեռ Անգլիա, կղզեցնակ տէրութիւն մը, չի կրնար ցա-ճաքէն յարձակում կրել և ծովային յար-ձակումի մը դէմ ալ գրեթէ պաշտպա-ուած է։ Ճառաջատական խաղաղեցու-ման և երկիրներու մերձման բոլոր բարե-կամները պէտք է մաղթեն որ Անգլիա ու Գերմանիա սուրը չքաշեն, նոյն իսկ ա-կադեմական պայքարի մը համար, սպա-ռազինութեանց խնդրոյն նկատմամբ։ Այդ քանակեալին անխուսափելի մէկ հետե-ւանքը պիտի ըլլայ Գերմանիոյ անհամա-կիր լրագիրներուն կողմէ հակագերման ընդհանուր պայքար մը։ Քաղաքական խորհրդածութիւնը այդ մասին համամիտ է գերմանական ազգային զգացումին։ Ա-սելի լաւ է որ չխառնուինք այդ խնդ-րոյն։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԱՂԲԱՎԱՅՐԵՐԸ

Բարեյոյսի գաղթավայրին նախարա-բապետ Տօքթ. Ճէյմսըն, շաբաթ օրը, հարաւային Ափրիկէ ուղեւորելու համար Սաութէմբթընէն ճամբայ ելլելէ առաջ, տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ գաղթական համաժողովին արդիւնքը յուսավրիպութիւն պատճառած էր իրենց։ Գաղթավայրերը գոհացուցիչ առաւելու-թիւն մը ձեռք չեն բերած ո՛չ բրիտանա-կան տէրութեան մէջ առանձնաշնորհեալ վաճառականութեան համար և ոչ ալ բրի-տանական մեծ Խորհուրդի մը կազմու-թեանը մասին։ Այսուհանդերձ մէկ քանի սկզբունքներ հաստատուեցան և որոշ մի-ջոցներ ձեռք առնուեցան, որոնք ապա-գային պտղաբեր պիտի ըլլան։ Նաթալի նախարարապետ Պ. Մուրը, որ Տօքթ. Ճէյմսընի հետ չոգենաւ նստաւ, համան-ման յայտարարութիւններ ըրաւ, ինչպէս նաեւ Նոր-Զէլանտայի նախարարապետ Սըր Ճոզէֆ Ուորտ, որ ուրբաթ իրիկուն Լոնտոնէն ճամբայ ելաւ։ Գաղթական նախա-բարապետներու այդ յայտարարութիւնե-րէն ետքը չտեսնէն է իմանալ գաղթական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուին-թըն Զըրչիլի կարծիքը։ Խմբագրի մէջ արտասանած ճառով մը Պ. Ուինթըն Զըրչիլ կ'ըսէ թէ Անգլիոյ ներկայ Դաշինքը կը գտնուի ուրիտանական լրագիրներուն հանդէպ, որոնք ամէն բան կը խեղաթիւ-րեն, միանգամայն աչխատելով կարծիք-ները մոլորեցնել ազատական կուսակցու-թեան նկատմամբ։ Պ. Զըրչիլ, յիշելով գաղթական նախարարներու կողմէ վեր-ջերս արտասանուած ճառերը, դիտել կու-տայ թէ պետական այդ մարդերը Անգլիոյ կառավարութեան հիւրերն էին և թէ ասպ-ղնկականութեան օրէնքները կարգ մը պարտականութիւններ հարկեցուցիչ կ'ընծայէին անոնց։ Պ. Զըրչիլ յարեց թէ Անգ-լիոյ կառավարութիւնը բնաւ չէ մտած բրիտանական միութեան դաղափարը։ միայն մերժած է անդեղէններու մասին նախապատիւ մաքսերը, ծրագիր մը որ բնաւ չընդունուիր որքան ատեն որ պաշ-տօնի վրայ մնայ Սըր Հէնրի Բէմբրոկէ Պէնըրմէն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ֆրանսայի ու Մ. Նահանգաց միջեւ եղած մաքսային վէճին առթիւ Նիւ-Եորք-էն հետեւեալը կը հեռագրեն Բարիզի Թերթերուն.— Ուաշինկթընէն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միաց-եալ Նահանգաց կառավարութիւնը այն-պէս կը նկատէ որ անօգուտ է մաք-սային յանձնաժողովի մը Ֆրանսա առա-քումը՝ առեւտրական նոր կարգադրու-թեան մը հիմերուն վրայ լանակցելու համար, քանի որ այդ խնդրոյն վերա-բերեալ բոլոր տեղեկութիւնները ստացած է մէկ քանի լանակցութիւններու պահուն՝ երկու երկիրներուն միջև առեւտ. գաղնադ-րութիւն մը կնքելու նպատակով, դաշ-նադրութիւն մը զոր Մ. Նահանգաց Խոր-հրդարանը պէտք եղած ատենը չվաւե-րացուց։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

Հռոմի հետեւեալը կը գրէ Թանի Թրդ-թիցը.

Բազմաթիւ իտալացիներ որոնց ար-ձագանգ կ'ըլլան Մեսաճերօ, Վիդա և ուրիշ լրագիրներ, դժգոհութիւն կը յայտ-նեն Սպանիոյ նորածին իշխանին մկրտու-թեան վերաբերեալ մէկ կէտին համար։ Ինչպէս յայտնի է, Ալֆոնս ԺԳ-ի զաւակը ստացաւ նաև Կիրոպայի գլխաւոր վեհա-պետներուն անունները այսինքն Իտա-ուարտ, Անգլիոյ թագաւորին անունը, Վիլհելմ Գերմանիոյ կայսեր, Ֆրանց Աւստրիոյ կայսեր և այլն։ Արդ, «Վիքթոր» և «Էմմանուէլ» անունները բնաւ դրուած չեն, իսկ ատոր փոխարէն կայ «Պիոս» Պապին անունը։ Իտալացիները կ'ըսեն թէ մինթ Սպանիոյ մէջ Իտալիոյ վեհապետը կը կարծեն Պիոսը։ Իտալցի մէկ քանի բարեկամներս մինթարելու համար դիտել տուի թէ Սպանիոյ փոքրիկ իշխանը «Առման» ալ չկոչուեցաւ Պ. Ֆալիէրի և ոչ ալ «Էմիլ»։ Պ. Լուպէինման, և սակայն Սպանիոյ թագաւորը Իտալիա-յէն առաջ Ֆրանսա այցելած էր։ Իտա-լացիները պատասխանեցին թէ Ֆրանսայի մէջ հռոմէական խնդիրը գոյութիւն չունի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ մէջ լարմաթիւ մասնա-գէտներ պայքար մը մղեն՝ նատատե-լու գերման նաւատորմին անբաւականու-թիւնը։ Կայզէր դեր-Ծովալը տեսարակ մը հրատարակեց, ուր կը յայտարարէ թէ նաւատորմը նոյնիսկ չի կրնար Գերմանիան երաշխաւորել՝ քրիստեան բանակի մը ցամաք եղլիլուն դէմ, նաև դեր-Ծովա-կալը բոլորովին անբաւական կը գտնէ Իսմի և Պորքում կղզիին ամրութիւնները։ Աւելի խոչոր թնդանօթներ, թորպիլանա-ւեր և ընդհանրապէս յոգեւոր անրաժեշտ կը նկատէ։ Կայզէր դեր-Ծովալ ալ նոյն կարծիքը կը յայտնէ Պերլիներ Թակեպլաթ մէջ։ կը պարզէ գերազանցութիւնը բրի-տանական նաւատորմին, որ այնքան ա-ռաջ գացած է և որուն հանրել կարելի չէ, հաւատար է Ֆրանսայի, Գերմանիոյ ու Մ. Նահանգաց միացեալ նաւատորմե-րուն։ Բոլոր այդ ճայները, որ Գերմանիոյ նաւային դաշնակցութեան հետ առնչու-թիւն մը չունին, այժ կուտան այդ մարմ-նոյն կողմէ եղած գաղափարի տարածումնե-րուն, արձագանգ կը գտնեն Գերման-նիոյ մէջ, ուր անգլիական վտանգը միշտ աչքի առջեւ ունին, որով նաւատորմին յաւելման հայար նոր վարկերը դիւրաւ պիտի ընդունուին։

ԱՖԻՌՆԸ ԶԻՆՈՒ ՄԷՋ

Անցեալ ուրբաթ աւարտեցաւ այն պայ-մանագիրը որ սահմանուած էր աֆիոնի կիր լրագիրներուն կողմէ հակագերման ընդհանուր պայքար մը։ Քաղաքական խորհրդածութիւնը այդ մասին համամիտ է գերմանական ազգային զգացումին։ Ա-սելի լաւ է որ չխառնուինք այդ խնդ-րոյն։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԱՂԲԱՎԱՅՐԵՐԸ

Բարեյոյսի գաղթավայրին նախարա-բապետ Տօքթ. Ճէյմսըն, շաբաթ օրը, հարաւային Ափրիկէ ուղեւորելու համար Սաութէմբթընէն ճամբայ ելլելէ առաջ, տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ գաղթական համաժողովին արդիւնքը յուսավրիպութիւն պատճառած էր իրենց։ Գաղթավայրերը գոհացուցիչ առաւելու-թիւն մը ձեռք չեն բերած ո՛չ բրիտանա-կան տէրութեան մէջ առանձնաշնորհեալ վաճառականութեան համար և ոչ ալ բրի-տանական մեծ Խորհուրդի մը կազմու-թեանը մասին։ Այսուհանդերձ մէկ քանի սկզբունքներ հաստատուեցան և որոշ մի-ջոցներ ձեռք առնուեցան, որոնք ապա-գային պտղաբեր պիտի ըլլան։ Նաթալի նախարարապետ Պ. Մուրը, որ Տօքթ. Ճէյմսընի հետ չոգենաւ նստաւ, համան-ման յայտարարութիւններ ըրաւ, ինչպէս նաեւ Նոր-Զէլանտայի նախարարապետ Սըր Ճոզէֆ Ուորտ, որ ուրբաթ իրիկուն Լոնտոնէն ճամբայ ելաւ։ Գաղթական նախա-բարապետներու այդ յայտարարութիւնե-րէն ետքը չտեսնէն է իմանալ գաղթական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուին-թըն Զըրչիլի կարծիքը։ Խմբագրի մէջ արտասանած ճառով մը Պ. Ուինթըն Զըրչիլ կ'ըսէ թէ Անգլիոյ ներկայ Դաշինքը կը գտնուի ուրիտանական լրագիրներուն հանդէպ, որոնք ամէն բան կը խեղաթիւ-րեն, միանգամայն աչխատելով կարծիք-ները մոլորեցնել ազատական կուսակցու-թեան նկատմամբ։ Պ. Զըրչիլ, յիշելով գաղթական նախարարներու կողմէ վեր-ջերս արտասանուած ճառերը, դիտել կու-տայ թէ պետական այդ մարդերը Անգլիոյ կառավարութեան հիւրերն էին և թէ ասպ-ղնկականութեան օրէնքները կարգ մը պարտականութիւններ հարկեցուցիչ կ'ընծայէին անոնց։ Պ. Զըրչիլ յարեց թէ Անգ-լիոյ կառավարութիւնը բնաւ չէ մտած բրիտանական միութեան դաղափարը։ միայն մերժած է անդեղէններու մասին նախապատիւ մաքսերը, ծրագիր մը որ բնաւ չընդունուիր որքան ատեն որ պաշ-տօնի վրայ մնայ Սըր Հէնրի Բէմբրոկէ Պէնըրմէն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ֆրանսայի ու Մ. Նահանգաց միջեւ եղած մաքսային վէճին առթիւ Նիւ-Եորք-էն հետեւեալը կը հեռագրեն Բարիզի Թերթերուն.— Ուաշինկթընէն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Միաց-եալ Նահանգաց կառավարութիւնը այն-պէս կը նկատէ որ անօգուտ է մաք-սային յանձնաժողովի մը Ֆրանսա առա-քումը՝ առեւտրական նոր կարգադրու-թեան մը հիմերուն վրայ լանակցելու համար, քանի որ այդ խնդրոյն վերա-բերեալ բոլոր տեղեկութիւնները ստացած է մէկ քանի լանակցութիւններու պահուն՝ երկու երկիրներուն միջև առեւտ. գաղնադ-րութիւն մը կնքելու նպատակով, դաշ-նադրութիւն մը զոր Մ. Նահանգաց Խոր-հրդարանը պէտք եղած ատենը չվաւե-րացուց։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

Հռոմի հետեւեալը կը գրէ Թանի Թրդ-թիցը.

Բազմաթիւ իտալացիներ որոնց ար-ձագանգ կ'ըլլան Մեսաճերօ, Վիդա և ուրիշ լրագիրներ, դժգոհութիւն կը յայտ-նեն Սպանիոյ նորածին իշխանին մկրտու-թեան վերաբերեալ մէկ կէտին համար։ Ինչպէս յայտնի է, Ալֆոնս ԺԳ-ի զաւակը ստացաւ նաև Կիրոպայի գլխաւոր վեհա-պետներուն անունները՝ այսինքն Իտա-ուարտ, Անգլիոյ թագաւորին անունը, Վիլհելմ Գերմանիոյ կայսեր, Ֆրանց Աւստրիոյ կայսեր և այլն։ Արդ, «Վիքթոր» և «Էմմանուէլ» անունները բնաւ դրուած չեն, իսկ ատոր փոխարէն կայ «Պիոս» Պապին անունը։ Իտալացիները կ'ըսեն թէ մինթ Սպանիոյ մէջ Իտալիոյ վեհապետը կը կարծեն Պիոսը։ Իտալցի մէկ քանի բարեկամներս մինթարելու համար դիտել տուի թէ Սպանիոյ փոքրիկ իշխանը «Առման» ալ չկոչուեցաւ Պ. Ֆալիէրի և ոչ ալ «Էմիլ»։ Պ. Լուպէինման, և սակայն Սպանիոյ թագաւորը Իտալիա-յէն առաջ Ֆրանսա այցելած էր։ Իտա-լացիները պատասխանեցին թէ Ֆրանսայի մէջ հռոմէական խնդիրը գոյութիւն չունի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ մէջ լարմաթիւ մասնա-գէտներ պայքար մը մղեն՝ նատատե-լու գերման նաւատորմին անբաւականու-թիւնը։ Կայզէր դեր-Ծովալը տեսարակ մը հրատարակեց, ուր կը յայտարարէ թէ նաւատորմը նոյնիսկ չի կրնար Գերմանիան երաշխաւորել՝ քրիստեան բանակի մը ցամաք եղլիլուն դէմ, նաև դեր-Ծովա-կալը բոլորովին անբաւական կը գտնէ Իսմի և Պորքում կղզիին ամրութիւնները։ Աւելի խոչոր թնդանօթներ, թորպիլանա-ւեր և ընդհանրապէս յոգեւոր անրաժեշտ կը նկատէ։ Կայզէր դեր-Ծովալ ալ նոյն կարծիքը կը յայտնէ Պերլիներ Թակեպլաթ մէջ։ կը պարզէ գերազանցութիւնը բրի-տանական նաւատորմին, որ այնքան ա-ռաջ գացած է և որուն հանրել կարելի չէ, հաւատար է Ֆրանսայի, Գերմանիոյ ու Մ. Նահանգաց միացեալ նաւատորմե-րուն։ Բոլոր այդ ճայները, որ Գերմանիոյ նաւային դաշնակցութեան հետ առնչու-թիւն մը չունին, այժ կուտան այդ մարմ-նոյն կողմէ եղած գաղափարի տարածումնե-րուն, արձագանգ կը գտնեն Գերման-նիոյ մէջ, ուր անգլիական վտանգը միշտ աչքի առջեւ ունին, որով նաւատորմին յաւելման հայար նոր վարկերը դիւրաւ պիտի ընդունուին։

ԱՖԻՌՆԸ ԶԻՆՈՒ ՄԷՋ

Անցեալ ուրբաթ աւարտեցաւ այն պայ-մանագիրը որ սահմանուած էր աֆիոնի ներմուծումը Զինի մէջ։ Բաղդատելով՝ անցեալ նոյեմբերին։ Ուրբաթ օրը փոխուե-ցաւ աֆիոնի վերջին ծխարանը։ Բոլոր ճաշարանները և աֆիոն ծխուած վայրերը հարկ եղած միջոցները ձեռք առին՝ ապա-գային արգիլելու աֆիոնի զործածու-թիւնը։ Անգլիական իշխանութիւններն ալ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առին։ ա-տոնք հիւպատոսներէն, միսիոնարներէն և Զին գտնուող ուրիշ օտարականներէ տե-ղեկագիրներ ստացան՝ աֆիոնի դէմ եղած շարժումին տարածմանը մասին։ Այդ տե-ղեկագիրները պիտի հաստատեն վերոգրը-եալ հրամանագրին կիրառումը։ Բէքինի նահանգին մէջ բոլորովին գոհացուցիչ արդիւնքներ ձեռք բերուած են, ինչպէս Քանթոնի և Բուանկ-Սիի մէջ, իսկ Զէ-Զուանի, Զէ-Բիանկի, Ան-Հուի և Զան-ղիի մէջ այնքան լաւ չէ։ Շանկայի ու Զան-Թունկի մէջ անգոհացուցիչ է։ Նան-քինի մէջ ձեռք առնուած գրական մի-ջոցներով աֆիոն ծխելու սովորութիւնը վերցուեցաւ զինուորական և ուսանողա-կան դասակարգերուն մէջ։ Մորֆինը մեծ գժուարութեանց պատճառ պիտի ըլլայ։ Դերմանիայէն ու Ճարոնէն դան բոլոր այն տէրութիւնները որոնց երկիրներուն մէջ մորֆին կը պատրաստուի, հաւանած են անգլիական և ամերիկեան դաշնագիրնե-րու տրամադրութեանց կիրառումին, ո-րոնք մորֆինի մուտքը կ'արգիլեն թմբլ-կական պէտքերէ դատ։ Ճարոն ամէնէն մեծ չինողն է մորֆինի գործածութեան դանատն գործիքներու։ Մորֆինը մաք-սանենգութեամբ Զին կը ներածուի մեծ քանակութեամբ։

ՊԻԶՄԱՐՔԻ ԽՐԱՏՆԵՐԸ ԱՌ ԿԱՄՊԷԴՈՒ

Ֆրանսացի նախկին երեսփոխան Պ. Ֆրանսիս Լօռ կարգ մը յիշատակներ կը հրատարակէ Կամպէդդայի վրայ, գրքոյկի մը մէջ, որոնց մէկ մասը ծանօթ բայց մէկ մասն ալ բոլորովին նոր է։ Այս վեր-ջիններուն կարդէն է հետեւեալ պատմու-թիւնը՝ Կամպէդդայի առողջութեան մա-սին Պիզմարքի տուած խրատներուն վրայ.— Պ. Լօռ կը գրէ թէ Կամպէդդա գաղտ-նի յարաբերութիւն ունէր Պիզմարքի հետ։ Շէպէռի անուն անձ մը որ Դերմանիոյ, Աւստրիոյ և Ռուսիոյ արքունիքներուն ֆրանսական գիւնիներ և ուրիշ բմպելիներ կը հայթայթէր և իր յանախորդներուն կ'այցելէր յանախ, Կամպէդդայի մտերիմ բարեկամն էր։ Շէպէռի Պիզմարքին ալ բարեկամն էր։ Օր մը, 1878ին, Ֆարցինի մէջ, երբ իշխանը շամբանեայի յանձնա-ռարութիւն ըրաւ իրեն 2000 ֆրանք ար-ժէքով, Շէպէռի սկսաւ Կամպէդդայի վրայ խօսիլ և գովել զայն։ Ներբողեց անոր գործունէութիւնը, երկրասիրութիւնը և ազդեցութիւնը։ Պիզմարք ըսաւ.—«Այո՛, ատոնց ամէնքն ալ գիտեմ. բայց դժբախ-տութիւնն այն է որ երկար կեանք մը չպիտի ունենայ խեղճը. շուտով պիտի մեռնի։» Շէպէռի զարմանալով դոյց.— «Ինչո՞ւ այդպէս կ'ըսէք։ Կամպէդդա շատ առողջ է. գործելու դյժ չի պակսիր իրեն. կորով ու առողջութիւն կը բուրէ։» Պիզ-մարք յարեց.— «Բայց ես գիտեմ բաներ. ես շատ լաւ կը ճանչնամ ձեր այդ մեծ մարդուն կենցաղավարութեան եղանակը։ Այդ կեանքը չարունակ գրգռութիւն մըն է։ Կամպէդդա գիշեր ցորեկ կ'աչխատի և հանգիստ չունի բնաւ. գիշերը իր լրա-գրին, ցորեկը Խորհրդարանին համար կ'աչխատի. յանձնաժողովի խորհրդակցու-թիւններ, ճամբորդութիւններ գաւառնե-րու մէջ և արտասանման. ապին կը վազէ ճառեր խօսելու, անդին կը վազէ դաշ-նակցութիւններ փնտռելու. այդպիսի կեանք վարող ամէն դիւանագէտ երբեմ-սարդ հասակին մէջ կը մեռնի։ Այս բա-ցիս մեծ օրինակ մըն է ձեր Միհռապն։ Իր երկրին երկարատեւ ծառայել կարե-նալու համար, մարդ պէտք է ամուսնա-ցած ըլլայ, հոգ չէ թէ տգեղ կնոջ մը հետ. պէտք է զաւակներու տէր ըլլայ, ինչպէս ամէն ոք. ամաբանոց մը կամ ա-գարակ մը ունենայ, մերթ ընդ մերթ հոն երթալ հանգչելու, կաղդուրուելու հա-մար, յօդացաւը դարմանելու, գործելու վայրկեանին սպասելու և օրուան տագ-նապներէն հեռու մնալու համար։ Տեսէք Թիէռն ու Կոէվին։ Կամպէդդա իր կեան-քին հրաւը երկու ծայրէն միանգամայն կը վառէ. ասիկա իմ կարծիքս է. Կամպէդ-դա պէտք է ամուսնանայ և գեղին մէկը առանձնանայ։ Բսէք իրեն ասոնց իմ կողմ-էս, վասն զի չատ կը համակրիմ իրեն։ Պետական միակ անձն է որուն նպատակ-ները կը ճանչնամ մօտէն։ Դէթ երկուքս ալ գիտենք թէ ինչ կ'ուզենք. Թէպէտ Կամպէդդա այսչափ սուղ ժամանակի մը մէջ, անակնուելի եղանակով մը Ֆրան-սա իր ընդարձակութեան մէջ վերահաստա-տեց, անձնապէս հաղառակութիւն մը չեմ զգար իր դէմ, ինչպէս նաև Կլդաս-լո-ին մենէ ետ առնելու անմիտ երդին դէմ։ Արդարեւ, իբր մարդ, իբրեւ անձ-նական բարեկամ, ես ինձ կը ներեմ այս գործնական խրատը տալու իրեն։» Շէ-պէռի Բարիզ դարձած ատեն, չհամաբ-ձակեցաւ Կամպէդդայի հաղորդել Պիզ-մարքի յանձնարարութիւնը, վասն զի չէր գիտեր թէ կամպէդդա ինչ ընդունելութիւն պիտի ընէ իրեն. բայց ինքն ալ հանգս-ուեցաւ թէ Պիզմարք իրաւունք ունէր։ Կամպէդդայի վարած կեանքը, յարատեւ յուզումն ու անհանգստութիւնը, ընդու-նելութիւնները, խնճոյքները, հաղկերոյթ-ները չաղ չուտով պիտի սպառեցնէին զինքը, մանաւանդ թէ ցաւոյական վի-ճակն ալ խախտած էր, և ծանր որովայ-նապնդութենէ կը նեղուէր։ Շէպէռի որո-նից կատարել Պիզմարքի յանձնարարու-թիւնը։ Զարմացաւ տեսնելով որ Կամ-պէդդա ոչ միայն չբարկացաւ այլ ընդհա-կառակն սկսաւ մտածել և բսաւ.— «Պիզ-մարք իրաւունք ունի. պէտք է որ հան-դարտ կեանք մը վարել սկսիմ։ Այո՛, պէտք է ամարանոց մը ունենամ, աշնէ-ռաքով գամ Խորհրդարան և յուսամ թէ, յարեց ժպտելով, դեռ երկար ատեն պիտի կրնամ Պիզմարքի թշնամին ըլլալ։» Եւ անմիջապէս որոշեց իր ծրագիրը. «Էֆ-ժառաի» ամարանոցը ծախու առաւ, որ Պալդաքի կը վերաբերէր, և որոշեց ա-մուսնանալ իր բարեկամուհիին՝ Տիկին Լէօնիին հետ, բայց չկրցաւ գործադրել իր ծրագիրը, վասն զի Տիկին Լէօնի մերժեց ամուսնանալ, կարծելով թէ ա-մուսնութիւնը արգելք մըն էր, շղթայ մըն էր իր սիրած մեծ մարդուն համար, և քաղաքականութիւնն ալ չթողուց անոր օձիքը։ Մաք-Մահոնէն ետքը, երբ Կռէվի նախագահ ընտրուեցաւ, Կամպէդդա ա-տենապետ եղաւ Երեսփ. Ժողովին և երկու տարի ետքն ալ նախարարապետու-թեան կոչուեցաւ։ Հազիւ տարի մը ետքը մեռաւ։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՒՐԱՑԻԿՆԵՐՈՒՆ ԺՈՂՈՎ.— Ռոզէն անուն փայտէ սրունքներով անձ մը որ Ալժերիոյ մէջ ոտնացուպով արշաւի մը մէջ մրցանակ շահած է, վերջերս Մարսիլիոյ մէջ ժողովի հրաւիրեց հաշ-մանդամներն ու մուրացիկները։ Ընդամէնը 26 հոգի, և օրագրող մը ալ՝ որ բարե-բախտաբար հաշմանդամ չէր, թոյլատրը-ուեցաւ ներկայ դանուիլ այդ ժողովին։ Օրագրողը հարցուց Պ. Ռոզէնի թէ ի՞նչ էր իրենց այդ դումարման նպատակը։ Պ. Ռոզէն պատասխանեց.— «Մեր նպատակն է պայքարիլ կեղծ մուրացիկներուն դէմ, որոնք մանուկներ կը շահագործեն։ Մու-րացիկներ կան որ տղան շահագործելով 7 ֆրանք ամսական կը վճարեն տղուն ընտանիքին։ Մենք կ'ուզենք ոգորիլ մու-րացկանութեան քօղին տակ դրամ շահե-լու համար իրենց մարմնին զանազան մա-սերուն վրայ կեղծ խեղանդամութիւններ ձեւացնող անձանց դէմ։» Կարճատեւ նիստի մը մէջ, Պ. Ռոզէն նախագահ ընտրուելով հետեւեալ որոշումները տրուե-ցան.— 1. Ընկերութեան բոլոր անդամ-ները պարտին ֆրանսացի ըլլալ։ 2. Ընկերութեան անդամները ո՛չ պիտի երգեն և ո՛չ ալ արտասանութիւն պիտի ընեն, նաեւ ոչ ոքի դէմ բանաստեղծութիւն պիտի չընեն և երգ պիտի չյօրինեն։ 3. Իւրաքանչիւր անդամ պարտաւոր է կեղծ մուրացիկները գտնել և ցոյց տալ։ 4. Ընկերութեան պատկանելու համար պէտք է իրօք հաշմանդամ ըլլալ կամ գէթ ան-տեսանելի հիւանդութիւն մը ունենալ։ 5. Հաշմանդամ կիներն ու հիւանդները իրաւունք ունին ընկերակցութեան։ 6. Ոչ մէկ անդամ իրաւունք չունի ինասուց հատուցում պահանջելու։ Ասկէ զատ, Ընկերութիւնը փափաքիլով որ Մարսիլիոյ տեղական իշխանութիւնները պաշտօնապէս ճանչնան զինքը, պատուիրակութիւն մը ղրկեց քաղաքապետութեան։ Հոն պա-տասխան ստացան թէ չատ դժուար է ի-րենց այդ պահանջումն ընդունիլ։ Պատ-ուիրակներն ուզեցին սպասել, անձամբ տեսնելու համար քաղաքապետը, որ ճամ-բորդութեան պատճառաւ բացակայ էր։ Այսու հանդերձ, անօգուտ չեղաւ իրենց սպասումը, վասն զի անցորդները առա-տօրէն ողորմութիւն տուին անոնց։

ԴԱՐԱՆ ՕՁ ՄԸ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ Ե-ԶԲԵՐԵՆ ԶԼԱՆԵՑ.— Մոզու օձը այս անգամ ալ երեւցած է անգլիական եզերքին մօտ, բոլորովին տարբեր ձեւով մը։ Մինչ-չեւ հիմա կը գանգատէին թէ այդ համ-բաւաւոր արաքած մարդու մօտ չերեւ-նալուն համար կարելի եղած չէ ճշդիւ նկարագրել զայն։ Բայց այս անգամ մարդ-ու վրայ յարձակելու չափ մօտէն դուրս եղած է ջուրէն։ Սակայն նախ լուրին վա-ւերականութիւնը ցուցնենք։ Այդ օձը տեսնուած է հարաւային Անգլիոյ մէջ, Պրիսդլի մօտ Բիվիզրնի ծովեզերքին վրայ, 1907 ապրիլ 28ի կիրակի օրը. տես-նողն է Մաք Նօթոն անուն սկովտացի մը, և այս լուրին ճշդութիւնը կը վաւերացնէ Իսկլիթ Մէքանիք լոնտոնեան շաբաթ-թերթը 1907 մայիս 3ի Թիւին մէջ։ Արդ, Մաք Նօթոն Բլիվզրնի նաւահանգստին մէջ նաւամատոյցին մօտ թափարած պա-հուն, չատերէն փափաքելի բախտն ու-նեցած է իրմէ քիչ հեռի այդ հրէշին ջուրէն դուրս ելլելը տեսնել։ Մաք Նօթոն իր նկարագրութեան մէջ խառն ի խուռն մաղերով շրջապատուած և փո-սացեալ աչքերով հսկայ ծովիայի մը կը նմանցնէ զայն։ Մաք Նօթոն կը յարէ.— «Այդ հրէշը ջուրին մէջէն, իբր 20 մէտր հեռու ինձմէ, վեր բարձրացաւ նետի մը պէս, վրաս յարձակելու համար։ Չեմ յի-շեր թէ ինչ բրի այդ միջոցին. կարծեմ թէ ծռեցայ և թիակովս հրէշին վրայ յարձակեցայ. ապա ջուրին մէջ նետուե-ցայ. և ջուրէն ելած ատենս յաջողեցայ վերջին մակոյկիս մէջ մտնել մագլցե-լով, և իմ սոսկալի թշնամիս այլ եւս չի տեսնուեցաւ։»

ԼԻՈՈՒԼՏ ՆԱԽԿԻՆ ՕՐԻՆԴՈՒՐՈՒՆ ԱՄԱՌՅԱԼՈՒԹԻՒՆԸ.—Լիսբոնի Վոդի-լիսկի նախկին արչիդուքս Աւսարիոյ և կնոջը նախկին Օր. Ատամովիչի ամուս-նալուծման դատ ժընեվի դատարանին առջեւ պիտի տեսնուի։ Նախկին դերա-սանուհին տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ կրգ մը պայմաններով միայն պիտի հաւանի ամուսնալուծման, և թէ վտան է որ արչիդուքսը պիտի վե-րադառնայուի իր նախկին դիրքին մէջ և թէ այդ է գլխաւոր պատճառներէն մէկը ամուսնալուծման։ Տիկին Վոլֆիկի, որ թագած է բանչարակերներու աղանդը և անոնց ցավերու թեանց համաձայն չափա-զանց պարզ հագուիլը, նիմա ելեսք ֆա-յիլչօրէն կը հագուի։ Դերմանական գե-աւարական թատրոններու շատ մը անգ-ղիներ առաջարկութիւններ ըրած են որ վերստին երեւայ թատերաբեմի վրայ։

ՊԱՏԿԻՆԱԶԱՐԻ ՆՈՐ ԲԱՌԱՐԻՐ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵՋՈՒԻ
ՍԻՄՈՆ ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆԻ
Հրատարակեց Թ. ՍԱՂԱՍԵՏԱՆ
(2 ՀԱՏՈՐ)
Ա. Հատոր հրատարակուած. գին 20 դրուշ
Բ. » ընդ մամլով
Բաժանորդագրութիւնը կը շարունակուի ցվերջ դեկտեմբերի. 2 հատոր միասին 30 դրուշ կանխիկ։ Փոխադրոյթ պէտք է փութան դիմելու՝ ՍԱՂԱՍԵԱՆ ՅՈՍԱՐԱՆ, Ղալաթիա, Գուլբենկեան խան, թիւ 7. կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառնե-րուն քով։ 10—9

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՔԵՍՏԱՆՈՑ-ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Դարակէօզեան Արքեպսկոպոսի խնամակալութիւնը երէկ նիստ դումարեց Ս. Պատրիարքաց Հօր բնակարանը։ Ներկայ անդամներն էին Եդուարդ էֆ. Դարակէօզեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան և Մկրտիչ էֆ. Մանուկեան։ Իսկ բացակայ էին, Վսեմ. Դաւթիթ էֆ. Նորատունկեան՝ անձնական թեթեւ տկարութեան մը պատճառաւ, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան որ Եւրոպա ուղեւորած է օգտակարութեան համար և Մաթուս էֆ. Ունձեան։ Նախագահաց կարգացուեցաւ Դարակէօզեան Որբանոցին շինութիւնը արագնող կայս. հրովարտակը և այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան։

Յետոյ, Ցանձնաժողովը զբաղեցաւ Որբանոց-Արքեստանոցին շինութեան վերաբերեալ հարցերով, թէ որքա՞ն պիտի ըլլայ նոր շէնքին ծաւալը և ի՞նչ բաժանումներով։ այս առթիւ որոշուեցաւ որ Արքեստանոցը առանձին առանձին տաղաւարներու բաժնուի՝ Որբանոցի շէնքէն անջատ։ Նոյնպէս խնդրոյ առարկայ եղաւ աշակերտներուն թիւը, ուսուցանելի առարկաները, արհեստները և այլն։

Ցանձնաժողովը կարեւոր և գնահատելի որոշում մը տուաւ երէկ, Արքեստանոց-Որբանոցին շինութեան համար. այն է՝ մայրաքաղաքիս ծանօթ և առաջնակարգ ութ ճարտարապետներու առաջարկել մէկմէկ ծրագիր պատրաստել, որոնց մէջէն լաւագոյն դատուածը պիտի ընդունուի և գործադրուի։ Այս կերպով, շինութիւնը մրցմամբ կատարուած պիտի ըլլայ։ Կ'արժէ ուղղել այս առթիւ սա պարագան, թէ Որբանոցին գծագրութեան ուսուցիչ Երուանդ էֆ. Դալֆեանի պատրաստածը ո՛չ թէ շէնքին ծրագիրն էր, այլ հողին տարածութիւնը ցոյց տուող քարտէս մը։

Նոր կառուցանելի Արքեստանոց-Որբանոցը ընդունելիք աշակերտներուն թիւը 300էն աւելի չպիտի ըլլայ։

ՓԵՆՈՒՔՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Պատ. Փոխանորդ Սրբազանը և գրծակատար Արիս էֆ. երէկ Ռումանիոյ դեսպանատունը երթալով, Կարոլ թագաւորին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր և ընդունուեցան դեսպան Պ. Բարինիւի կողմէ։

* * * Փոխանորդ Արքեպսկոպոսը և գրծակատար էֆ.ն յառաջիկայ կիրակի ևս շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տան պարսկական Վսեմ. դեսպանին, Պարսից Շահին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԹՈՂԱՆՑԻՆ ԴԻՐՔԸ

Սամաթիոյ, Նաղլզաթուի և Ալթըմէրմէրի թաղային մատակարարութիւնը միացնելու Վարչական Որոշումը հաղորդող Պատրիարքական կոնդակը կը ղրկուի այս օրերս, որուն համաձայն՝ այդ երեք թաղերէն նշանակուելիք անդամներով Միացեալ Թաղ. Խորհուրդ մը պիտի կազմուի, նախագահութեամբ Տ. Զաւէն Ծ. վրդ.ի և պիտի տանձնէ եկեղեցական ու դպրոցական գործերու մատակարարութիւնը։ Երեք թաղերու եկեղեցիները կը շարունակեն պահել իրենց քարոզիչները։ Սամաթիա՝ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան, Նաղլզաթու՝ Տ. Յակոբ վրդ. և Ալթըմէրմէր՝ Տ. Կարապետ վրդ.։

Այս երեք թաղերու մատակարարութեան միացումը առժամակայ կարգադրութիւն մըն է, նախախորհ մը զոր յարմար դատած է կատարել Ազգ. Պատրիարքարանը, տեսնելու համար թէ գոհացուցիչ արդիւնք պիտի տայ, ըստ այնմ վերջնական որոշման մը յանգելու համար յառաջիկային։

Սրմաշի ուսեալ միաբաններէն Տ. Պըսակ վրդ. որ Տ. Թորգոմ վրդ.ի տեսչութենէն գժգոհութեան արդարացի պատճառներ ունենալուն պատճառաւ Կ. Պոլիս եկած էր, Պէյօղլուքտէրէի քարոզիչ կարգուեցաւ Պատրիարքական կարգադրութեամբ։

—Շապին Դարահիսարի ազգայիններուն կողմէ խնդրագիր մը ուղղուած է Պատրիարքարան, որով փափագ կը յայտնեն որ մի՛ գուցէ իրենց հոգեւոր հովիւը Տ. Սմբատ Ծ. վրդ. Սատէթեան Սեբաստիոյ Առաջնորդ ընտրուի, վասն զի իրենք մեծապէս գոհ են անոր պաշտօնավարութենէն որմէ զրկուիլ չեն ուզեր։

— Ցիրանական կառավարութիւնը Պաղտոյ Լեգէոնի պատուանշանը նուիրած է Վսեմ. Պողոս փաշա Նուպարի։

—Մ. Էջմիածնի միաբաններէն Տ. Գրիգոր եպիսկ. Գառնակերեան որ իր անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար ժամանակ մը ի վեր Եգիպտոս կը գտնուէր, առողջացած չըլլալով՝ մտադրած է մեկնել դէպ ի Եւրոպա, բժշկական դարմաններ ստանալու համար։

—Օրթագիւղի նորակազմ Թաղ. Խորհուրդին ընտրութիւնը, որ Թաղին քարոզիչ Տ. Վահրամ արքեպիսկ.ի կողմէ տեղեկագրած էր Պատրիարքարան, հաստատուցաւ։

—Գեղբ. Վարչութիւնը որոշած էր ասկէ առաջ որ Վանայ Դոմոց վանքի վանահայր Տ. Վահրամ Վրդ. Ծարդին (Տիարպէքիր) ուղեւորի՝ առաջն. փոխանորդի պաշտօնով և իր այս որոշումը զեկուցած էր Վանայ առաջնորդարանին։ Այդ վերջինը նկատելով որ յիշեալ վարդապետը Վանայ որբանոցին նուիրած է իր բովանդակ աշխատութիւնը, խնդրած է Պատրիարքարանէն որ իր պաշտօնին մէջ մնայ և անոր տեղ Ծարդին զրկուի Աղթամարայ միաբաններէն Տ. Եղնիկ վրդ. Ներկարարեան։

—Ս. Պատրիարքը օրինութեան կոնդակ մը ուղղելով Աղեքսանդրիոյ քահանաներէն Տ. Ռուբէն Դաբիկեանի, սեւ ծաղկեայ փիլոն կրելու արտօնութիւն Թատրոնը և մասնաւորապէս Օսմանեան Թատրոնը։

Թուրք բեմը կ'ողբայ, աւաղ, այսօր դառնապէս մահը իր սիրելի զաւկին, որովհետեւ Հօլաս անոնցմէ էր որոնց յաւիտենական կորուստին ձգած պարապը դիւրին չի գոցուիր և տարիներու շըրջանի կարօտ է այդ։

Այն անձը որ այս դագաղին մէջ կը հանգչի հիմա, աչքերը փակած յաւիտենական քունով, այն անձերէն էր որոնց գոյութիւնը պարծանք ու հպարտութիւն է Լ'ալ'ին, որ այս մահով կը կորսնցնէ իր արուեստագիտական պարծանքներէն մէկն ալ։ Ձչմարիտ մահերն ասոնք են ահա՛, և այս մահերն են որ հաւասարապէս իրաւ, իրաւ կը սգաւորին ամենքը։

Հօլա՛ս, խաղաղօրէն հանգչէ՛ դուն քու վերջին հանգիստիդ մէջ, որուն արժանացար պարկեշտ, պատուաւոր ու աշխատող մարդու օրինակելի կեանքովդ, որ օրինակելի հայր մը դարձուց քեզ։

Կեանքի իմաստասէր մըն էիր դուն, ո՛վ սիրելի Հօլաս, և ամէն բան փիլիսոփայօրէն կը սիրէիր դատել, արդ հիմա անշուշտ և անկասկած մահն ալ առած ես իր իմաստասիրական կողմէն, ո՛վ դուն, որուն առոյգ ու գեղեցիկ առագանութեան մէջէն ա՛նքան հաճոյքով կը սիրէինք լսել առողջ ու պերճախօս տրամաբանութիւններ, բեմին վրայ ու բեմէն դուրս։

Քանի՞ հազար անգամներ մեռար արդեօք դուն բեմին վրայ, և հոն քու բոլոր այդ մահերդ ծափեր ու հեցուումներ խլեցին, բայց հիմա քու իրական մահդ բեմէն դուրս, դառն արցունքներ կը խլէ մենէ, սիրելիներդ, ընկերներդ ու հիացողներդ, որոնք յաւէտ պիտի լիշեն անգունդ։ Հոգի՛դ անհունին, լիշատակդ մեզի։

ՄԱՍՍԻՍ

Գրական Շաբաթերթի այսօրուան թիւը հրապարակ ելաւ հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ.— Անգլիական գրականութիւն (Ռօպերդ Պրաուզինկ) Տօքթ. Զօվս. Տ. Ասեփանեան։ Գրիգոր պատուելի Փէշտիմալճեան. Միհաս Ծալեան։ Փրկող գաղանիքը. Մեռուժան Պարսամեան։ Պատասխան Մասիսի հարցումին. Միհրան Ուղուրլեան և Հայկ Նիկողոսեան։ Լեզուաբանական վէճը Ֆիզրան Ձիրքեանի։ Անարէ Թէօրիէ «Գոսմէն»ը։ Քրոնիկ։ Մասիսի բաժանորդագրութիւնը պարգեւաւոր է։ Հասցէ՝ Պոլիս, Գալաթիա, Գուլբուլուլ խան, թիւ 7։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ

37րդ թիւը հրապարակ ելաւ այսօր հետեւեալ ճոխ և զբաղեցուցիչ բովանդակութեամբ։ Սմբատ Դաւթեան. Արուսեակին կեանքէն.—Ց. Ալփիար. Ամառուան Բնութիւն.—Տօքթ. Ճէլալեան. Մեռելկոխ.— Սեպուհ Մ. Ակունի. Տարօրինակ Նուէրը.—Վ. Գրիգորեան. Լիլա փողկապը.— Երմոգ. Խօսքերու Տարափ՝ Լեցուն կում Գարայ.— Ա. Դ. Խաչէհրեան. Սուգի Բաժին Ցաւէա Ողբացեալ Ռ. Ց. Պէրպէրեանի.— Լիլա. Ֆաֆ, ՅԱՌ. ՅԱՌ... և Անմեռուկ. Մոռացկոտութիւն։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ գոհացում տալու համար թատերասէրներու և հետաքրքիրներու բաղձանքին, դրած է նաև իր այս թիւին մէջ հանգուցեալ «Անդրանիկ Դեբասանուէի» Տիկին Արուսեակի մէկ չքեղ լուսանկարը։

ԵՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Անհուն երախտագիտութիւնով մին է որ կուգամ խոր շնորհակալութիւնս յայտնել ծնողք՝ ազնիւ Տօքթ. Իսմէրեան էֆ.ի, որուն մէկ վարպետ, ճարտար ու միանգամայն խիստ դիւրին գործողութեան շնորհիւ բոլորովին բուժուեցայ աչքի չեղութենէ մը, զոր ունէի մանուկ տարիքէս ի վեր։

Երախտապարտ ու շնորհապարտ եմ միանգամայն Մեծայարգ Տօքթորին, որ գրեթէ առանց ցաւի ու ա՛նչափ յաջող կերպով ապահց աչքս այն անախորժ տկարութենէն. և կը յանձնարարեմ սրբանց բոլոր անոնց որոնք ինծի նման աչքի չեղութիւն մը ունին, առանց վախի կատարել տալ անմիջապէս այս աչքի գործողութիւնը զոր կրնայ ես ա՛նչափ ձիւրին կերպով՝ հակառակ 13 տարեկանիս, և որ մէկ անգամէն կ'ազատէ մարդը աչքի թերութենէն մը, որ ա՛րլաւի ալ անվնաս, սակայն ամէն պարագայի մէջ շատ հաճելի ալ ըլլալու չէ։

ԷԼԻԶԱ ՊԻՆՆԷՄԷՃԵԱՆ

Գաթրգիւղ

"ՕԹԷԼ ՍԱՎՈՒԱ„ Ի ԲՐԻՆՔԻԲՕ

Այս հանրածանօթ պանդոկը, որ Մեծ Կղզիի բարձունքին վրայ իր գեղատեսիլ դիրքովը կը հրապուրէ բոլոր այցելուները, և ամէն ամառ գոհ կը թողու իր բազմաթիւ յաճախորդները, գարնան մօտաւորութեան առթիւ վերաբացուած է արդէն։ Թէ՛ իր սպասարկութեան կանոնաւորութեամբ, թէ՛ իր ճաշակաւոր ու մաքուր կահաւորումով, և թէ՛ մանաւանդ իր ճաշերուն պէսպիսութեամբ ու ընտիր հանգամանքովը՝ ՕԹԷԼ ՍԱՎՈՒԱՆ առաջին տեղը կը գրաւէ Բրինքիբոյի օթէլներու շարքին մէջ։

Այս պանդոկին Տնօրէնը, Վարդան էֆ. Վարդանեան, ինք անձամբ կը հսկէ իր յաճախորդներուն հանգստութեանը, կենցաղագիտական փափկութեամբ, և երկու սեռի բոլոր այցելուները մեծապէս գոհ կը թողու։ Այն ընտանիքները որոնք կը փափաքին գարնան ու ամրան եղանակը Մեծ-Կղզիի լաւագոյն օթէլներէն մէկուն մէջ անցուցնել, կամ առժամապէս ընակիլ հոն, պիտի գտնեն՝ ամէն գոհացուցիչ պայմաններու հետ նաեւ գիներու չափաւորութիւն։ 10—3

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, մայիս 22)

ՖՐԱՆՊԵԼՃԱԲՈՆԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 21 մայիս.— Ֆրանքեւճաբոնական դաշնագրին յառաջիկայ կնքման մասին առնուած լուրերուն մէջ շատ զարմանալի ենթադրութիւններ ալ կան։ Օրինակի համար Բնդերսպուրկի Ռուս լրագրին քարիզեան թղթակիցը բացարձակապէս վստահելի աղբիւրէ քաղելով կը հեռագրէ թէ ֆրանքեւճաբոնական դաշնագիրն իր մէջ գաղանի յօդուած մըն ալ ունի, որով Ճաբոն յանձն կ'առնէ, Ֆրանսայի և Անգլիոյ կողմէ իր երկրին տրուած երաշխաւորութեան փոխարէն, ի դէպ Եւրոպական պատերազմի մը, ինքն ալ 300,000 զինուոր ղրկել Եւրոպա։ Դիտելի է որ քարոզիչ դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ, Ճաբոնի գիտաւորութեանց մասին առնուած տեղեկութեանց նայելով այս լուրը բացարձակապէս անհիմն կը նկատուի։ Ինչպէս կ'ապահովցնեն, Ճաբոնական կառավարութիւնը Ֆրանսայի հետ վարած բանակցութեանց մէջ, որոնք վերջացած չեն դեռ, բացարձակապէս խաղաղասէր և պաշտպանողական տրամադրութիւն մը ցուցած է, և մաքէ իսկ անցուցած չէ Մայր. Արեւելքի մէջ երրորդ ակրութեան մը իրաւունքներուն և շահերուն վրայ յարձակիլ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱՏՈՐՈՒՄԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 21 մայիս.— Սպանիոյ ծովային նախարարը բաւական տեղեկութիւններ տուած է նաւատորմին ծրագրեալ շինութեան վրայ։ Զինուորական նաւաբանները փափաքելի վիճակի մը մէջ դնելու և կղզիներու ինչպէս նաեւ ծովերու պաշտպանութեանը պէտք եղած քանակութեամբ ղրահաւորեալ պատրաստելու համար, ըստ՝ է նախարարը, ծովային եւմատացոյցը բաւական մեծ գումարի յաւելում մը պիտի ունենայ։ Եւմատացոյցը որ այժմ 50 միլիոն է, յաջորդ տարիներու մէջ 65 միլիոնի պիտի բարձրանայ։ Ֆէրրոլի զինուորական նաւարանը պիտի պատրաստուի մեծ դրահաւոր նաւերու շինութեան համար, Ֆարդաքենայի նաւաշանք՝ փոքր նաւերու և թորփիլանաւերու, և Բասքի նաւաշանը նոյնպէս փոքր նաւերու և նաւային թնդանօթներու շինութեան համար։ Եւմատացոյցին մէջ նախատեսուած են 15,000 թօնս տարողութեամբ և միւնոյն ձեւով երեք զրահաւորներու, ինչպէս նաեւ ուրիշ փոքր նաւերու և ընդհանրապէս նաւերու շինութիւնը։ Աշխատութիւնները մեծ մասամբ սպանիացի ձեռնարկուներու պիտի յանձնուին։

ՅՈՐԵՆԻ ԳԻՆԻՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 21 մայիս.— Յորենի հրապարակին վրայ այսօր անակնկալ փոփոխութիւն մը առաջ եկաւ։ Պուքրէշի մէջ այսօր ալեւոր յորենին գինն ցուցուեցաւ 10.39ֆր., այսինքն մէկ խորանարդ մեդրին համար գրեթէ մէկ քուրոն աւելի անցեալ շաբաթ օրուան գինէն։ Գինի այս բարձրացումը նախապէս պատճառներէ առաջ եկած է։ Նախ Հունգարիոյ երկրագործական նախարարութեան պաշտօնական տեղեկագիրը պատճառ եղած է մտահոգութեան, թէ երկրատեւ ձմեռը ենթադրուածէն շատ աւելի վնասաբեր եղած է։ Երկրորդ թէ Հունգարիոյ զանազան մասերու մէջ անձրեւներու նուազութիւնը արգելք եղած է բերքերու առաջադիմութեան։ Բայց գինի բարձրացման գլխաւոր պատճառներն ենթադրեալ հայտ բերքի անպատշաճ լուրերը, և արմտիքի միջազգային հրապարակներուն վրայ գլխաւոր բարձրացումը։ Ամերիկայի մէջ գիները երթալով կը բարձրանան և կ'երեւի թէ Մ. Նահանգաց մէջ ալ բերքերու վիճակը լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Ամէն պարագայի մէջ հաստատուած է այսօր թէ հունձքերը շատ ուշ պիտի մնան, և հաճարի հունձքը շատ նուազ պիտի ըլլայ։ Հունգարիոյ երկրագործները եգիպտացորենով լեցնել կը յուսան այդ պակասը։ Եգիպտացորենի աքտերը ընդարձակուած էն այնքան, և մայիսի առաջին կէսին մէջ անձրեւներու չգոյութիւնը շատ նպաստաւոր եղած է եգիպտացորենի բերքին։

ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայիս 22

Պ. ԴԻԴԴՈՆԻԻ ՀՍՈՐ

Բարիզէն կը տեղեկագրեն վիեննական թերթի մը թէ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Դիդդոնիի հաւը Ֆրանսայի պաշտօնական չրջանակներուն մէջ խիստ լաւ տպաւորութիւն մը յառաջ բերած է։ Ֆրանսացի դիւանագէտները զոհունակութիւն յայտնած են մանաւանդ անոր համար որ յիշեալ նախարարը համոզիչ ոճով մը կրցաւ ապացուցանել թէ երբեակ Զինակցութեան ու�է անդամ կրնայ բարեկամական սեղան յաքաքերութիւններ ալ մշակել ուրիշ ոեւէ երկրի հետ, առանց վտանգելու այդ Զինակցութեան գոյութիւնը և պայմանները։ Այդ առթիւ կը յիշուի նաեւ թէ իտալական դիւանագիտութիւնը ամէն ժամանակէ աւելի կը ջանայ զօրացնել անգլուեդերման յարաբերութիւնները ի նպաստ միջազգային խաղաղութեան։

ՋԱՆԳՈՒԱԶԳԱՑ ԵՒ ԱՒՏՐՈՒՆԳԱՐԻԱ

Նոյն Ֆրայէ Բրեսեի թղթակցի թղթակիցը կը գրէ թէ Տանրմարքայի Տրէսերիք թագաւորը յառաջիկայ հոկտեմբերին սկիզբները պիտի այցելէ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՋԻՆԵՐԵՆԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ի ՆԴՈՒԲ

Բարիզի դիւանագիտական չրջանակները չեն կարծեր որ Անգլիա զէնքնկեցութեան խնդրոյ մասին Դերմանիոյ բռնած ընթացքին պատճառաւ չուզէ այլ եւս առաջարկել զայն Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին։ Բայց ինչ որ ստոյգ կը համարուի, այն ալ սա՛ է թէ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները հրահանգ ստացած են մասնակցիլ այդ խնդրոյն առթիւ տեղի ունենալիք վիճաբանութիւններուն, եթէ Անգլիա այս մասին պաշտօնական ծրագիր մը ներկայացնէ Դեսպանախորհուրդին։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 23 մայիս.— Հրապարակը բոլորովին զէջ է ամբողջ արժեթուղթերու մասին, որոնց գիները զգալապէս կ'իյնան։ Սակարանը բացուելուն վաճառողներ կը ներկայանան, բայց գնող գտնելը դժուարին է։ Ֆրանսական ռանդը 20 սանտիմ կորսնցնելով եղաւ 94.45։ Եվմտական նախարար Պ. Բայեոյի մէկ զեկոյցը, որ Մաքինի մէջ հրատարակուեցաւ, և որ կը ծանուցանէ թէ հարիւրին երեք տոկոսաւոր ֆրանսական ռանդին կարօնը եկամուտի նոր տուրքին պիտի ենթարկուի, աննպաստ տպաւորութիւն մը գործեց հրապարակին վրայ։ Վարկի հաստատութեանց բաժնեթուղթերն ալ զգալապէս կ'իյնան։ Ռիօ Թինթոյի գիներն ալ 2284էն 2263ի իջան։ Լոնտոնի Սակարանէն առնուած լուրերն ալ նուազ քաջալերիչ են։ Հարաւային Ափրիկէի արժեթուղթերն ալ միշտ յոռի տպաւորութեան մը տակ կը գտնուին։

ՊՈՒԷՆՍԷԼ, — Պլէնիքայի նախկին նախարարապետ Պ. Պէլանէրքի հիւանդութիւնը ծանրացաւ, բժիշկները քիչ յոյս ունին։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Պուանքարէի տեղ Ֆրանսական Ակադեմիին անդամ ընտրուեցաւ փաստաբան Պ. Պառպու, եօթը անդամ քուէարկութիւն կատարուելէ ետքը։

— Նախարարապետ Պ. Բլէմանսոյի կողմէ դեսպանական մարմնոյն տրուած հացկերոյթին առթիւ դիտուեցաւ որ նախարարապետը ձեռնադրեցաւ ասմ. դեսպան Մէրնիք փաչայի հետ, որ անոր ձախ կողմը բազմած էր, իսկ իտալական դեսպան Գորնէլլի կոմսն ալ աջ կողմը։

ՊՈՒԷՆՍԷԼ.— Ցոն Պիլլով իշխանը սեպտեմբերին այցելութիւն պիտի տայ Պառոն Էրէնթալի։

ՀՈՌՈՄ.— Սթրոմպոլի հրաւանդանին բորբոքումը կը շարունակէ, մեծաքանակ մոխիր ու ագի ջուր ժայթքելով, որոնք չրջակայ բոլոր հունձքերը փճացուցած են։

ՊՈՒԷՆՍԷԼ.— Ճաբոնական մարտանաւերը երբ Բիլ ժամանեն, մեծ ընդունելութիւններ պիտի կատարուին ճաբոնական մարտանաւերուն սպաներուն և նաւաստիներուն ի պատիւ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Աւստրոյոյ նախարարապետ Պառոն Ֆոն Պէք մօտերս Բէլթա պիտի երթայ, ուր Հունգարիոյ նախարարապետ Տօքթ. Վէքերլէի հետ պիտի տեսակցի և յետոյ պիտի վերսկսին Աւստրոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան կընքման բանակցութիւնները։

ԲԱՐԻԶ.—Խորհրդարանական յանձնաժողովը, Պ. Մէլլինի նախագահութեամբ, փափաք յայտնեց հետեւելու օրինակին այն երկիրներուն, ուր արմտիքներու հրապարակներուն վրայ պայմանաժամով վաճառման գործութիւնը վերցուած է. առաջ պիտի տանի միւս բաքենորգռումները որոնց նպատակն է սահմանափակել Սակարանի չահագործութիւնները։

ՎԻԵՆՆԱ.— Այսօր սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ երկագործական համաժողովին անդամներուն։ Ֆրանսական նախկին նախարար Պ. Մէլլին բաժակաճառ մը արտասանելով, գովեց Վիեննան։ Ուրիշ բաժակաճառեր ալ արտասանուեցան։

— Աւստրոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պառոն Էրէնթալ, որ Իսաքքոնիի մէջ պիտի տեսակցի Իտալիոյ թագաւորին և արտաքին գործոց նախարարին հետ, Հռոմ ալ պիտի երթայ, ուր այցելութիւն պիտի տայ Պապին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Նիւ-Եորքի բաւարարական ժողովը, որուն գլուխը կը գտնուի Ֆոլումպիայի համալսարանին նախագահը, որոշում մը քուէարկեց, ներբողելով Վիլհէլմ կայսեր խաղաղասէր գործը. նաև յանձնարարելով որ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ որոշ ընթացքի մը հետեւուի՝ զէնքնկեցութեան խնդրոյն համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր վրայ խիստ մեծ տպաւորութիւն մը գործեց ճարտնական դրութիւնը, որ գործադրուեցաւ աւարիական բանակին վերջին զօրամարզերուն ատեն։

ՀՈՌՈՄ.— Միլանի արուեստահանդէսին Տնօրէնները Վիկտէր կայսեր պիտի մատուցանեն ոսկեզօծ սեղան մը՝ Ն. Վեհափառութեան կողմէ արուեստահանդէսին ընծայուած բարեացակամ աջակցութեան համար։

ՊՈՒԷՆՍԷԼ.— Վիկտէր կայսրը յունիս 15ին պիտի այցելէ Հէլիկոլանտ կղզին ամրութիւնները։

ԲՈՒԴԱՊԵՍՏ.— Ռուսիոյ կայսրը հաւանեցաւ որ Բոբթ-Արթուրը պաշտպանող Շեթոսէլ զօրավարը զինուորական դատարանի մը ներկայանայ։

ԲԱՐԻԶ.— Եվմտական նախարար Պ. Բայեոյ եկեսք. ժողովին ներկայացուց օրինագիծ մը՝ այգեգործներու տագնապը դարմանելու համար։

ԱՇԽԱՐՀԻՑ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Աւստրիկ այս գիշերուան ճերկայացումները.

ՎԱՌԻԵԹԷ ԹԱՏՐՈՆ. — Վառիէթէի նոր խումբը՝ Տուր Լբպլէնկ։

ԲԸՊԹԻ ՇԱՆ-ԱՆՏԷՊԼԻԱԹՌ. — Այս գիշեր Օրերայի ազգ. խումբին կողմէ Պատսլիի տր Սեվիլ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ ԹՎ. 10/23 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 %	Ֆ. Կ.	Օ. Ո.	102 02
Ամէնէն բարձր գին	»	»	102 11
Ամէնէն վար գին	»	»	101 39
Բուլգարի Երկաթուղի գոց		Ֆր.	151 3/8
Ամէնէն բարձր գին		»	152 —
Ամէնէն վար գին		»	151 3/8
Թրանսվալ		»	49 1/2

ՐՈՒՍԻՈՒՄ 11/24 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Միացեալ 4 %	Ֆ. Կ.	Օ. Ո.	102 —
» » » ժամը 4ին	Ֆ. Կ.	»	101 39
Բուլգարի Երկաթուղի		Ֆր.	151 1/2
» » ժամը 4ին		»	151 1/2

ԱՐԱՄ Յ. ՄԻԱՆԵԱՆ
ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ-ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
Ա. Տ Ա. Ր Ա. Ձ Ա. Ր
Երկարաւոյ կայարանին դիմաց
Փութով և ճշդիւ կը կատարէ ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ և հայթայթումներ արտաքին մեծ և փոքրաքանակ ապրանաց, ի մասնաւորի ընդեղէնի և արմտիքի վրայ՝ միշտ մousուայի համեմատ։
Ցաճախորդք կրնան դիմել մի անգամ և համոզուիլ ընծայելիք դիւրամատչելի պայմաններուն։ 10—1

ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ
ՁԵՐ ԴՈՒՌՈՒՄՆԵՐԸ ՄԻ ԿԱՏԱՐԵՔ
ԱՌԱՆՑ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏԱԼՈՒ
ԹԻՐԻՆԿԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Ուր կը գտնուի դեռ նոր հասած մեր մը պատրաստ գգեստեղէններու և պոնչքերի վերաբերեալ ապրանաց՝ այրերու, կիներու և տղոց յատուկ։ Նաև սոյն վաճառատան մէջ կան չապկեղէն, ճերմակեղէն, փողկապ, պերճանքի և ճամբորդութեան առարկաներ, անուշահոտութիւններ, գոհարեղէն, մարքէն առարկաներ, գլխարկներ, պատներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ, գաւազաններ, գօտիներ։
Նորաձեւութիւն.—Վայելչութիւն.—Բացառիկ կերպով աժան գիներ։
ԻՐԱԿԱՆ ՈՐՈՇ ԳԻՆ

Ի Լ Ա Ն

(Ռօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նեզարէթի)

Մէտանէի Միւնէվվէրէ թէլէկրաֆ խաթթունը չըմէնարքէը կիւզէրկեահրնա նազէը իչիւն մուսպասնա լուղում կէօրինէն 10,000 քիլոկրամ 2 միլիէթրօ պազբր թէլ իլէ 4330 ատէա թիմուրլը գահվէ բէնկիի իզոլաթօրքն չէնրը հալը բումմինն 15ինճի սալը կիւնիւ իհալէի էվվէլիթ վէ ֆէրտասը չարչէնպէհ կիւնիւ սաաթ 9սա պէհէմկեալ իհալէի գահվէլէրի իճրա գէլընաճաղընսան թաչիպ օլմակարդն եիւզէ օն հիսաբը իկէ թէլէմմնաթը նազարիէ վէ հուխուա Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օսմասըրլա մուգավէլէթի մուհարրիրիյիսինէն մուսատաղ քէֆիալէթը գավիկէի համիլէն թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթը ալիէսի մէհէլիսը խարբէսինէ միւթաճաաթ իյէմէլէրի իլան օլունը։
Ֆի 9 մայիս 323

ԻԻՆԻՕՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828–1829
1828 L'UNION DE-PARIS
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱՐԻԶ 9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՓԱՏԵՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1905ին գանձուած ապահովագին	39	» »
Մինչեւ 1905ի վերջը հատուցեալ վնասք	460	» »

Մինչեւ այս թուականներէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխին ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ հրաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆի ապահովագրելոց։
Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԴԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ւ է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ժամանակակից գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ԷՆ. ԷՆ.։
Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պեհ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթրճը Օղլու Բասաժ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 50—14

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՄԱՅԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԸ

80 դրուշ տանող թիւեր

133	16555	28555	37787	55915	72875	89683	101701	118621	135132	152813	165673
1093	16735	28612	37908	56239	73071	89895	102536	118768	135448	152900	166756
1519	16908	28986	38516	56898	73529	90366	102803	118828	135919	152918	166847
1634	17062	29006	38696	56949	73759	90375	102867	119045	136787	152943	166992
2008	18013	29075	38944	57166	74295	90480	102879	119425	136820	152952	167067
2044	18063	292 3	39028	57482	75061	90821	102891	119467	137625	154787	167092
2501	18602	29595	39133	57491	75294	91111	103031	119603	137738	155030	167154
2565	18853	30047	39901	57636	75313	91159	104018	119655	138342	155303	167312
3062	18919	30143	39971	57656	75332	91496	104061	120094	138412	155379	167396
3072	19027	30306	40158	58299	75343	92204	104191	120280	138699	155537	167747
3275	19581	30792	40281	58311	75681	92545	104660	120423	138934	155576	167811
3375	19685	30841	40504	58469	76326	93268	104797	120847	139420	155666	167863
4068	19852	31083	40617	59325	76413	93320	105053	121543	139505	156523	168146
4206	20248	31214	41375	59631	76890	93333	105507	121931	139569	156625	168427
4252	20255	31318	41639	60107	77351	95503	105789	122009	139610	156858	168517
4530	20305	31421	41815	60294	78764	94359	106305	122199	139876	156938	168766
4797	20537	31948	41989	60465	79017	94519	106360	122794	139971	157319	168963
4858	20606	32063	42584	61352	79242	94812	106423	123065	140682	157837	169334
4907	21046	32161	42932	61451	79312	95305	106556	123276	142063	158030	169374
5661	21078	32172	43270	61512	79467	95314	106860	123452	142103	158078	169562
5888	21169	32271	43279	61782	79638	95475	106929	123649	142189	158191	169833
6048	21232	32517	43308	61796	79684	95643	107589	124715	142272	158494	169966
6088	21322	3_540	43378	61999	79861	96171	108052	125021	143220	158768	170314
6340	21422	32616	43474	62181	80122	96440	108378	125789	143654	158785	170618
6346	21585	32654	43550	62202	80400	96463	108577	126101	143687	158859	171348
6805	21606	32747	43897	62523	81145	96517	108610	126334	144042	158932	171507
7026	21875	32851	43909	63161	81198	96639	108699	126365	144565	159453	171581
7235	22532	32867	44437	63341	81605	97735	108883	127103	145099	159478	171634
7665	22885	32881	44681	63473	81616	97910	109387	127490	145110	159492	171728
8255	_3310	33325	44915	64259	81778	98108	109420	127726	145430	159572	171949
8665	23946	33715	45688	64280	81966	98176	109866	127924	145554	159 47	172190
8690	24222	33806	46321	64636	82050	98583	109893	128005	145569	160315	172563
8995	24483	33885	46520	64822	82311	98934	110761	128166	145643	160369	172599
9555	24535	34028	46588	65128	82359	98945	110839	128224	145787	160529	173024
9578	24570	34062	46652	65308	82575	99031	111115	128241	145806	160972	173436
10106	24676	34112	46864	66601	82646	99042	111496	128427	145882	161236	173512
10173	24743	34480	46872	66706	82874	99454	112855	129080	145898	161554	173593
10971	25020	34510	47047	66878	83220	99563	113714	129531	146507	161627	173631
11098	25107	34535	47620	67041	83549	99624	113981	130030	146599	161665	173652
11212	25291	34676	47965	67526	83788	99658	114083	130420	146980	161910	173808
11335	25461	35045	48878	67681	84502	99781	114127	130636	147077	162136	174046
11535	25773	35181	50829	67852	84831	99799	114395	130709	147118	163550	174090
12167	26038	352[illegible]	51122	68128	84882	99842	114614	132278	147344	163742	174647
12337	26196	35558	51338	68505	85214	99889	114839	132335	147646	163808	174660
12762	26237	35736	51558	69597	85701	100253	114853	133042	148451	164412	174941
13035	26319	35945	51580	69866	86351	100517	115228	133120	148753	164512	
13056	26392	36276	51624	70140	86505	100781	115353	133192	149653	164563	
13347	26424	36388	51710	71207	86950	100816	115530	133443	149731	165054	
13791	26523	36505	51760	712[illegible]2	87088	100860	116154	133511	149759	165069	
13821	2[illegible]304	36579	52023	71738	87358	100933	116387	133622	149785	165138	Շար.
13876	27330	36584	52491	71763	87448	100994	116847	133749	150217	165149	
13925	27874	36752	52631	71875	87712	101362	116958	133814	150519	165197	
14482	28203	36885	53768	72371	88588	101418	118038	134203	151546	165245	
15222	28273	37066	55365	72500	89488	101642	118197	134715	151766	165257	
15635	28367	37750	55469	72825	89664	101685	118232	134815	152421	165518	

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ 2|14 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 բուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նաղլը խան, Հէդա էֆ փողոց, թիւ 14, Քօօրէրաթիվ վաճառատանէզիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի եէնի ճամիի հրապարակ.
Գալիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գարու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ:
Գալիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գարու թիւ 10:
Գալիս, Ապահ պէյ եւ Ընկ., Վէզնէֆիլէր փողոց:
Գալիս, Գ. Մ. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գարու, Իզմիր փողոց:
Գասըգիւղ, Ալէքսանդր Անասթասիախա չուկայի հրապարակ:
Գասըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատաէի:
Գէլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի եէնի ճամիի հրապարակ.
Գալիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գարու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ:
Գալիս, Մ. Ի. Սատօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գարու թիւ 10:
Գալիս, Ապահ պէյ եւ Ընկ., Վէզնէֆիլէր փողոց:
Գալիս, Գ. Մ. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գարու, Իզմիր փողոց:
Գասըգիւղ, Ալէքսանդր Անասթասիախա չուկայի հրապարակ:
Գասըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճատաէի:
Գէոյչիքէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Էրէնգիւղ, Թէօոկոս Իշանիտէս, Նամակատան մօտ:
Շիւլի, Մ. Է. Գասի, Պէյօղլուքէրէ ճատաէսի, Թիւ 137:
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան:
Բէյնիք, Բ. Սամարիրա:
Մեծ Կղզի, Բէսալ էֆ.:
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիսէս, կայսրանի հրապարակ:
Սան Սթէֆանօ, Բէյլէճեան էֆ.:
Գոբծակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

17

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՑԹԻՂ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ այնտարիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ պէտք են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 4904 աւելի պատուոյ վկայական և չքաղաքամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ:

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին:
) 2. » » Գալաթա Սերայի դիմաց:
Գալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եանէ:
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս) 1. Սուլթան ամամ թիւ 2:
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13:
Սկիւտար) Զայրէ Պօյր, թիւ 120:

Դասերը և նոթագրութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վաճառատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Ծիրէ Օղլուի տունը:

16 50—39

ՀԻՒՆԵԱՏԻ ԵԱՆՕՍ

HUNYADI JANOS

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ԲՆԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

Ազդու, ապահով ու հեշտ կերպով կը ներգործէ

Կը յանձնարարուի ամէն անոնց որոնք ենթակայ են

Սովորական պէղութեան, սամոնսացաւի, լեարդի նիւանդութեանց, մաղձի խանգարումներու, լեարդային համախտնում, գանազան տենդերու եւ տաք կլիմաներու յատուկ ուրիշ նիւանդութեանց

Գործածման չափը, իբր մաքրողական՝ 2 գաւաթ, իսկ իբր լուծիչ դեղ՝ 1 գաւաթ.

առտուն՝ բան չկերած խմել 24—14

ՊԼՏՔ Է ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԵՒ ՆՄԱՆՆԵՐԷՆ

ԱՊԱՌԻԿ

6 ամիս պայմանաժամ
կամ անպայման ապառիկ

5000Է ԱՒԵԼԻ ՏԵՍԱԿ ԻՐԵՂԷՆՔ 5000

Տեղական և Բարիզի 14 և 18 ասրճան ոսկւոյ վրայ բազմատեսակ զուարեղէններ, օղ, մատանի, ասեղ, եւայն. Նաև անունները սկզբնատառով զուարաքարդ մատանիներ, ոսկի, արծաթ ժամացոյցներ և նորաձեւ շղթաներ, ատոցմէ զատ ամէն եղանակի յատուկ պարեստ և չափու վրայ զգեստներ, կօշիկներ ու գլխարկներ, արանց, կանանց և տղոց համար: Նաև մուշտակ վերարկուներ, բուրդ և մետաքսէ շրջազգեստի կերպասներ, պատրաստ ճերմակեղէններ. Նաև խասա, ամէրիգան, պասմա եւայն, և զարդի վերաբերեալ պիտոյք, մեքենաներ՝ լուացքի, լուսանկարի, կրամոֆոն, ինչպէս նաև կարի (ճոնս, Նովման) եւայն:

Ունինք նաև եւրոպական նուրբ ճաշակով պատրաստուած կան կարասիք, հիւրանոցի, ննջասենեակի, ճաշարանի և խոհանոցի վերաբերեալ ամէն իրեղէնք, ամէն տեսակ վառարաններ, նաև լաղէիքի, խոհանոցի եւրոպական շարժուն օճախ եւն.:

Վաճառատունս իր տեսակին մէջ միակն է որ չհանած է հանրութեան վստահութիւնը. գնահատուած են նաև իր ապրանաց տոկունութիւնը, նրբութիւնը և ամառութիւնը:

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՑ

Կանխիկ գնողին 0 ին 5 գնոյ

Շաբաթական եւ ամսական վճարանց համար հաւատիշներ միշտ պատրաստ են

Հաճեցէք դիմել ՀԱՅՐՅԱՑԻ վաճառատունը

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՑ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13 10—3

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷ

Ընդմէջ Հբլի, Կ. Գալաթայ եւ Օսէապի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիրս	4311	Հիւսալիս	1531	Մարսելլս	3709	Սարքիս	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինս	938	Հինտու	3726	Միքասս	3557	Տիբիս	1735
Անձէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Սթիտոքս	2277	Տրաքս	1713	Հումպէց	595	Մոնտէպէլլս		Սցէրս	1293
Գասանս	1822	Տինամս	504	Իսկս	2354	Մուսթիլլս	3419	Բասան	1323
Գորսարինս	1264	Էրգս	3464	Իսանս	5[illegible]40	Նէգս	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրքֆալս	4481	Էլտրքասս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Քարքիս	3337
Գէլլս	1371	Էցնաքս	1841	Գիլէս	1053	Թէթասթիս	4036	Թոլէս	1470
Գուլիբրս	1837	Ֆիլս	954	Գալբրինս	2307	Օլիանս	1535	Օլրպինս	242
Գաբէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Գանս	1709	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բալս	510	Գալս	1289
Զիբակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէքանթս	2273	Բիսլեմ	3329	Վալիթուն	2391
Սուսթիս	1831	Կալիլես	3060	Լիվորնս	1643	Բինամս	1553	Նէտս	1350
Գուլորտաս	4235	Կիկանս	1143	Լորենցս	3191	Բոլս	1613	Զէնս	1200
Գանկս	2905	Կոզս	1011	Մալս	724	Բոսէս	1789	Թարս	
Գորս	895	Կրանս	1695	Մարէնկս	1273	Բոգաբրս	136	Մարսն	

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս հասած են.

Գլաստ չոգենաւը, նաւապետ Պէլինկ:

Սիսիռս չոգենաւը, նաւապետ Ռէյնը:

Ընդհանուր վաճառքով Հբլէն հոս կը ապասուին.

Թայզօ չոգենաւը, նաւապետ Մաքլերրն, ամսոյս 25ին:

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻԼՋՕՏ

Թիւ 22 24, Գիւլիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—17

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Mars 1906ին 8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Mars 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Դամիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասպրը եւ Իզմիր:

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ: Չէքերու հաշիւներ կը բանայ: Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ: Սակարանական հրամաններ կը՝ կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ: Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ: Աւանդներ կ'ընդունի ի տես Դեպարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամերով: Վերջապէս սեղմանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով: Պանքը Սալոնիքի փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Մնուտի մը, չատ նպաստաւոր պայմաններով: 50—34

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան հրթիռներ Մայիս

Դշ. 8/21 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առտուն, Տարտանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորսայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն:

Երկ 10/23 Օտեսա ժամը 10ին առտուն:

Շբ. 12/25 Միթիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 1ին առտուն:

Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն: 50—35

PHOENIX ASSURANCE Ld. Co.

"ՖԻՆԻՔՍ,,

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782 ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ ապահովի դրամ

Անգլ. ոսկի 4,218,000

Ֆինիքս սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ եւ վաստուց մէջ իր անմիջական վճարումներով:

Ֆինիքս կ'ապահովագրէ հրդեհի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով:

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է. ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ եւ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒԹՅՈՒՆ: Ցա՛րդ վճարած է առաւել քան 27,000,000 անգլ. ոսկի:

Ընդհ. գործակալ եւ Պոլսոյ եւ գաւառաց՝ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալիս խան, Պանք Օթոմանի մօտ, Ղալաթիա:

Փոխ գործակալ ի Պոլիս ՅԻՎԱՆ ԹԷԲԻԵԱՆ

Ֆնսգլեան խան 50—26

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Բումիլիի Երկաթուղիի պարտաթուղթերու վիճակահանութիւնը

Բումիլի երկաթուղիի պարտաթուղթերու վիճակահանութեան 22երդ թիրաժը պիտի կատարուի 1907 մայիս 19)1 յունիսին, կէս օրէն առաջ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ հրապարակաւ, աջակցութեամբ եւմտական, հանրօգուտ շինութեանց և Օսմ. Կայս. Պանքայի պատուիրակներուն:

Կ. Պոլիս, 7/20 մայիս 1907 5—2

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄԱՐԻՏԱՆ ԵՒ ՀԱՑ.

Ն. ԲԱԳԷ ՍՈՒԼԹԱՆ.

ՍՊԱՍԱՒՈՐԵՍ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐԻ

Մայիս 28ին, Սիրեսի, Մարսիլիայէն
Յունիս 3ին, Իմիրեդի, Սեւ Ծովէն
Յունիս 13ին, Ֆրիժի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մայիս 29ին, Սիրեսի, Զմիւռնիա, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Յունիս 4ին, Իմիրեդի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա:
Յունիս 12ին, Ֆրիժի, Զմիւռնիա, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Յունիս 18ին, Սիրեսի, Մարսիլիա
Յունիս 26ին, Իմիրեդի, Սեւ Ծով:
Յուլիս 2ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա

Ա. կարգ Գարեղի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Բարեղի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ:

15 50—49 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 37,300,000 ֆուրոնի չափ:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԵՏՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են: Թիւրուն դրուչէն վար վճարում չընդունուիր:

Վինքր Պանք-Ֆերայն տարեկան հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3: Սակայն կրնայ տոկոսին տակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լուծիչներու միջոցաւ 15 օր առաջ խմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ ստանալ ամէն տարի

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եւ առնուիլ դրատոմսակի ու կանխաւ ըլլալիք տարեշրջանէ մը յետոյ, հետեւեալ գերդով.

3 օր 100– 150 ոսկի գումարի համար
6 » 151– 200 » » »
10 » 201– 500 » » »
15 » 501–1000 » » »
30 » 1001 և անկէ վեր » » »

Վինքր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պահքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուղղուած առեն վճարելով տեղական պարտնական գումարը:

Վինքր Պանք – Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տեսակ մը կը յանձնէ անապահովի տնունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի գրամը քաշելու:

Խնայողական Սնտուկին զաս: Վինքր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղմանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով.

Աշխատեցաւ ՀԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԼԻԱՆ-ՆԷՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԶՈՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ ՀԱՐՐՈՐԴ

Պ. ՀԷՐՊԼՕՅԻ ԱՆՑԵԱԼԸ

Պ. Հէրպլիօ գրուելով Արլէթի խարտեաշ մազերը, մեղմօրէն ըսաւ.

—Եթէ երբեք իմ պատմութիւնս չատ կը յուզէ քեզ, աղջիկս, խնդրեմ վարկեան մը առանձին ձգէ մեզ: Մայրդ պիտի ընկերանայ քեզի:

—Շա՛տ լաւ, պատասխանեց Տիկին Հէրպլիօ, ինք եւս վրդոված ամուսնոյն պատմութենէն, որուն տեղեակ էր արդէն:

—Օ՛հ, ո՛չ, սիրելի հա՛յր, կ'ուզեմ խմանալ այդ պատմութիւնը: Խօսէ՛, հանդարտ պիտի կենամ: Այնքան աւելի պիտի սիրեմ քեզ օրքան ծանր եղած ըլլան քու տառապանքներդ:

Արլէթ իր թեւն անցուց Բիէրի թեւին տակ և անոր ուսին կրթնցուց ոսկեգոյն մազերով գլուխը:

«Երբ սթափեցայ, քաղցր ու գեղեցիկ դէմք մը վրաս ծռած էր արդէն, ըսաւ Պ. Հէրպլիօ, իր պատմութիւնը չարունակելով: Անոր հրեշտակային դէմքին ի տես պահ մը կարծեցի թէ երկնքի մէջ կ'արթննայի: «Արլէթ», մրմնջեցի, թեւերս բանալով եռանդագին: Բայց կ'երեւայ թէ երկրի վրայ կը գտնուիմ եղեր: Անձանօթուհին ետ քաշուեցաւ և ժըպտագին ըսաւ. «Այիս կը կոչուիմ և ոչ թէ Արլէթ:» Ինչո՞ւ ցոյց չտամ այդ դէմքը, որ անկից ի վեր չէ դադրած հեղանմարոյր ու գեղեցիկ ըլլալէ: Աւասիկ:

Ու Պ. Հէրպլիօ ծիծաղելով մատանին հանեց իր կինը, որ կարմրեցաւ ու սկսաւ խնդալ, երկու նշանածներու զարմանքը տեսնելով:

—Ի՜նչ, մայր, այդպէ՞ս ծանօթացած էք հօրս: Օ՜հ, ինչ սիրուն վէպ է ասիկա: Շատ մը մանրամասնութիւններ կ'ուզեմ իմանալ այդ մասին:

—Ուրիշ ատեն, ըսաւ Պ. Հէրպլիօ: Այսօր ձգէ որ համառօտ անցնիմ, աղջիկս: Սաչափը գիւցէք որ խեղդուելէ ազատեցայ Այիսի հօր՝ Պ. Հէրպլիօյի շնորհիւ, որ նոր հասած չոգենաւի մը տուած այցելութենէն կը դառնար: Իմ քաջարի ազատարարս Ֆիրմացի նաւազն էր, որ հրամանատարի ատիճանով հանգստեան կոչուած էր: Ամերիկուհիէ մը այրի մնացած, իր միակ աղջկան՝ Այիսի հետ կը բնակէր ծովուն եզերքը: Իր տունը փոխադրուեցայ ու դարմանուեցայ... Կը գուշակէք թէ ի՞նչ հոգածութեամբ... Եթէ ուրիշ տեղ գտնուէի՝ անպատճառ պիտի մեռնէի: Հայրն ու աղջիկը, հաւասարապէս վհատած և անձնուէր, հրաշք մը գործեցին: Անոնց բարերար շունչին տակ կեանքի կայծը վերարծարծեցաւ իմ մէջս, որ պահ մը մարած էր: Դանակի հարուածներուն հետեւանօք: Կեանքս ազատած, բայց բանականութիւնս խանգարուած էր: Դաչտերուն մէջ կը թափառէի տենդոտ կերպով: Սիրած անձերս կը կոչէի ու կ'ամիծէի Լիւսիէնն ու Վիլիէն: Երբ պայծառամտութիւնս վերստացայ, զլխուս եկած դժբախտութիւնները այնպիսի գրգռումով կը պատմէի որ ո՛չ ոք կը համարձակէր հաւատ ընծայել: Փողոր ու խորունկ սէր մը պալասանի դեր կատարեց և ֆիզիքական բուժումէն յետոյ փութացուց բարոյական բուժումս ալ:

«Բաւական ամիսներ անցած էին այն օրէն ի վեր երբ օրհասական փոխադրուած էի ծովվերեայ գղեակը: Զիս հիւրընկալող օտարականները իմ ճշմարիտ ընտանիքս դարձած էին: Հայր մը ու նըշանած մը ունեցած էի: Հրամանատար Հէրպլիօ քանիցս Մատակասքար գացած էր: Զեռներէց ոգի մը ունէր և իր հանդստեան կոչուելէն յետոյ Մատակասքար պիտի հաստատուէր, եթէ երբեք աղջիկը չըլլար, որուն ծանր պիտի գար այդ կղզիին դժնդակ կեանքը:

«Այիս ի զուր կը փորձէր փարատել հօրը խղճահարութիւնները: Արկածալից դէր կեանքը կը յանկուցանէր մանկամարդ աղջիկը, փոխանակ սարսափ պատճառելու անոր: Նաւաքի մը աղջիկը միշտ կարիճ կ'ըլլայ: Աղջկան թեր եղայ ու համոզեցի հայրը: Որոշուեցաւ որ մեղրալուսնի ճամբորդութեան համար Մատակասքար պիտի երթայինք, ընկերակցութեամբ Պ. Հէրպլիօյի, մաքերնիս դնելով ըլլալով հոն հաստատուիլ, եթէ երբեք մեզի հաճոյ թուէր երկիրը: Պ. Հէրպլիօ իր խնայած դրամը ինձի տուաւ և Ֆրանսա մեկնող շոգենաւ մը նստեցուց զիս: Իմ վերջին ինձս եղող փոքրիկ Լէնօրը կ'երթայի փնտռել: Պ. Լուի Հէրպլիօ և Այիս, երկու ազնիւ ու գողտր սրտեր, արդէն իսկ իրենց զաւակին պէս կը սիրէին փոքրիկ անծանօթուհին, առաջարկելով որ հետս բերեմ Լէնօրը, ամուսնի քովէն առնելով, թէեւ անձնուէր կին մը ըլլար ան: Կը յուսայի որ ամուսնս Մարիէթ ինձի պիտի հետեւէր: Բայց սոսկալի յուսախաբութիւն մը ունեցայ: Օտարուհի մը ընդունեց զիս այն տնակին մէջ, ուր ձգած էի աղջիկս ու իր պահապանը: Ստացած պատասխանս այնքան ուժգին հարուած մը եղաւ որ քիչ մնաց վրայ պիտի տայի խելքս ու կեանքս:

«Մարիէթ չէր կրցած ապրիլ այն վշտէն յետոյ, որուն մատնուած էր իր խնամքներուն յանձնուած փոքր աղջկան մահուան հետեւանօք: Կեղծամչկին մեռած էր Լէնօր:

«— Լէնօր կը կոչուէր, այնպէս չէ՞, մրմնջեցի, խօսելու կարողութիւնը վերստացածիս պէս:

«— Կարծեմ թէ Լուիզ կը կոչուէր, պատասխանեց գեղջկուհին: Բայց պարոնը իրաւունք ունի: Իր հիւանդութեան միջոցին Մարիէթ միշտ այդ օտար անունը կը յիշեցնէր, ըսելով. «Լէնօր, փոքրիկ Լէնօրս, գառնուկս: Մո՞ղը որ քեզ կորսնցուցի:» Պ